

ՃԱՏՖԱՐԻ «ԲՈՆԱԳՐԱԿՈՒԿՑ ԿՈՒՆԵԻ ՍՈՒՐԻՈՅ ՎԵՐԱՄԻԱՅՈՒՄԸ ԱՆՍԱԿԱՐԿԵԼԻ ԻՐԱԿՈՒՆԵ Է»

Երեքշաբթի, 22 Յունուար 2019-ին, ՄԱԿ-ի մեջ Սուրիոյ մնայուն բանազնաց դոկտ. Պաշար ալ Ճաաֆարի Անվտանգութեան Խորհուրդի Միջին Արեւելքի իրավիճակին նուիրուած նիստին կոչ ուղղեց սուրիական հողերուն ուղղութեամբ խրախնայելեան իրարայաջորդ յարկաձումները դատապարտելու, հարց տալով, թէ արդեօ՞ք Սուրիայէն պահանջուած է ՄԱԿ-ի Անվտանգութեան Խորհուրդին ուշադրութիւնը հրաւիրել այս յարձակումներուն վրայ ինքնապաշտպանութեան իր իրաւունքը կիրարկելով եւ Իսրայէլի Դամասկոսի Միջազգային Օդակայանի հրթիռակոծման ի պատասխան թէլ Աւիի օդակայանը հրթիռակոծելով:

Ճաաֆարի յայտնեց, որ ՄԱԿ-ի Սուրիոյ բանազնաց Նիքոլայ Մելտիսով իր գեկոյցին մեջ անտեսած է Կոլանի ժողովուրդին դէմ Իսրայէլի ի գործ դրած բռնարարքները, սուրիական հողերուն ուղղութեամբ յաջորդական յարձակումները, մասնաւորաբար Դամասկոսի Միջազգային Օդակայանին հրթիռակոծումը:

Ճաաֆարի եզրափակելով ըսաւ, որ Կոլանի Սուրիոյ վերամիացումը անսակարկելի եւ վաղեմիութիւն ունեցող իրաւունք է, ուստի կարելի է բանակցութեան առարկայ դարձնել զայն կամ գիշումներու մասին խօսիլ այս առումով: Ապա դիտել տուաւ, որ Իսրայէլ, համաձայն Միջազգային օրէնքին եւ ՄԱԿ-ի Անվտանգութեան Խորհուրդի 242, 338 եւ 497 թուակիր օրէնքներուն, պետք է դուրս գայ Կոլանէն եւ հասնի 4 Յունիս 1967-ի սահմանագիծ, շեշտելով որ Կոլանի ուղղութեամբ Իսրայէլի յարձակումները լուսարձակներէ հեռու պիտի չպահեն Կոլանին վերատիրանալու Սուրիոյ օրինական իրաւունքը:

ԼԱԻՐՈՎ ՀԱՆԴԻՊՈՒՄ ՈՒՆԵՆԱՒ ՄԱԿ-Ի ՍՈՒՐԻՈՅ ՆՈՐԱՆԵՆԱԿ ԲԱՆԱԳՆԱՅԻՆ ՇԵՏ

Երեքշաբթի, 22 Յունուար 2019-ին, Ռուսիոյ արտաքին գործոց նախարար Սերկէյ Լաւրով հանդիպում ունեցաւ ՄԱԿ-ի Սուրիոյ բանազնաց Կիր Պետրոսընի հետ: Հանդիպումին ընթացքին կողմերը շեշտեցին ահաբեկիչ-

ներուն հոսքը դադարեցնելու եւ Սուրիոյ խաղաղութիւնը վերականգնելու անհրաժեշտութիւնը՝ յարգելով անոր գերիշխանութիւնն ու տարածքային ամբողջականութիւնը:

Ռուսիոյ Արտաքին Գործոց Նախարարութիւնը հանդէս եկաւ հաղորդագրութեամբ մը, որուն մեջ յայտնեց. «Հանդիպումին ընթացքին կողմերը մտքեր փոխանակեցին տազնապը սուրիացիներու գլխաւորութեամբ եւ ՄԱԿ-ի Անվտանգութեան Խորհուրդի 2254-րդ բանաձեւին համաձայն լուծելու շուրջ»:

ՀՅԴ ՀԱՅ ՂԱՏԻ ՊԱՏՈՒՐԱԿՈՒԹԻՒՆԸ ՎԵՐԱՀԱՍՏԱՏՈՒ Է ԿՈՒՍԱԿՈՒԹԵԱՆ ՅԱՆՁՆԱՌՈՒԹԻՒՆԸ

19 Յունուարին Արցախի Հանրապետութեան արտաքին գործոց նախարար Մասիս Մայիլեան ընդունած է ՀՅԴ Հայ Դատի Կեդրոնական Խորհուրդի նախագահ, ՀՅԴ Բիւրոյի անդամ Յակոբ Տէր Խաչատուրեանի գլխավորած պատուիրակութիւնը:

Աւելի քան մէկուկէս ժամ տեւած հանդիպումին քննարկուած են Արցախի Հանրապետութեան միջազգային ճանաչման ուղղութեամբ տարուող աշխատանքներն ու յառաջիկայ ծրագրերը, ինչպէս նաեւ Արցախի Հանրապետութեան Արտաքին Գործոց Նախարարութիւն-ՀՅԴ Հայ Դատի կառոյցներ համագործակցութեան առաջնահերթութիւնները: ՀՅԴ Հայ Դատի պատուիրակութիւնը վերահաստատած է կուսակցութեան յանձնառութիւնը՝

գօրակցելու Արցախի Հանրապետութեան արտաքին քաղաքականութեան:

Հանդիպումին մասնակիցները կարեւոր համարած են Արցախի Արտաքին Գործոց Նախարարութեան եւ ՀՅԴ Հայ Դատի կառոյցներու միջեւ պարբերաբար տեղի ունեցող քաղաքական խորհրդակցութիւնները եւ տարբեր ոլորտներու մեջ արդիւնաւետ համագործակցութիւնը բոլոր մակարդակներու վրայ:

ՀՅԴ Հայ Դատի պատուիրակութեան մաս կազմած են Հայ Դատի Եւրոպայի յանձնախումբի նախագահ Գասպար Կարապետեան, Հայ Դատի Ամերիկայի յանձնախումբի գրասենեակի տնօրէն Ռաֆֆի Համբարեան, Հայ Դատի Միջին Արեւելքի գրասենեակի (Պէրոլ) պատասխանատու Վերա Եագուպեան, Հայ Դատի Մոսկուայի գրասենեակի պատասխանատու Ներսէս Ներսիսեան եւ ՀՅԴ Հայ Դատի Կեդրոնական գրասենեակի (Երեւան) պատասխանատու Կիրո Մանոյեան:

Հանդիպումին մասնակցած է նաեւ ՀՅԴ Արցախի Կեդրոնական Կոմիտէի ներկայացուցիչ, Արցախի Հանրապետութեան Ազգային Ժողովի ՀՅԴ խմբակցութեան անդամ Դաւիթ Իշխանեան:

Ծ Մ Ո Ր Գ Ա Մ Բ Է Ս

«Գանձասար Բացառիկ-2019»ի

Տեղի կ'ունենայ Ուրբաթ, 1 Փետրուար 2019-ի յետմիջօրէի ժամը 6:00-ին, ԱՄԺ Տան «Լեւոն Շանթ» սրահէն ներս:

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԻՒՆ

«Գանձասար Բացառիկ-2019»ը, ներառեալ «Կլու» մանկապատանեկան գրքոյկը կրնաք ստանալ հետեւեալ կեդրոններէն.

- 1.- ԱՄԺ Տան «Սպիտակ» ճաշասրահ (Վիլլաներ)
- 2.- ՍԵՄ-ի Գրատուն (Նոր Գիւղ)
- 3.- «Օշական» գրատուն (Սիւլէյմանիէ)
- 4.- «Venus» լուսանկարչատուն (Ազիզիէ)
- 5.- Ս. Աստուածածին եկեղեցի (Վիլլաներ) (Կիրակի օրերը)
- 6.- HOVIG Graphic Arts (Սիւլէյմանիէ)

Կարելի է դիմել նաեւ «Գանձասար»ի ցրուիչին՝ Յովիկ Բոշոյեանին, հեռաձայնելով 0955 519 613 թիւին:

Խմբագրական

ՈՒՍՈՒՄՆԱԿՐԹԱԿԱՆ ՈՂՋՈՒՆԵԼԻ ԾՐԱԳԻՐ

Սուրիոյ Կրթութեան Նախարարութիւնը նախքան ուսումնական վերամուտը մշակեց ուսումնակրթական ամբողջական ծրագիր մը, որ կը ներառէր ուսումնառութեան ձեւերու, գնահատանիշերու ճշդումի փոփոխութիւն, դասագիրքերու վերահրատարակում:

Ա) Դասագիրքեր

Նախարարութիւնը վերջին տարիներուն քանի մը փոփոխութիւններով փոփոխեց ու վերահրատարակեց սուրիական վարժարաններու բոլոր կարգերուն դասագիրքերը: Նոր դասագիրքերը կը միտին աշակերտը դուրս բերել լոկ ընկալողի եւ անգիր սորվողի վիճակէն, բարձրացնել անոր ընկալումի մակարդակը, քննական դարձնել անոր մտածողութիւնը եւ զինք մղել յաւելեալ պրպտումի: Նման դասագիրքերով ուսուցիչին դերը եւս կը փոխուի: Ան կը դառնայ ոչ միայն դասաւանդող, այլեւ աշակերտը գործնական աշխատանքի, պրպտումի, քննական մտածողութեան մղող կրթական մշակ:

Բ) Ուսումնառութիւն

Այս շրջագիծին մէջ նախարարութիւնը տարեսկզբին հրապարակեց օրէնք մը՝ երկարաձգելով ուսումնական տարին, գայն դարձնելով 200 օր: Սա կարելիութիւն պիտի ընձեռէ ուսուցիչներուն եւ աշակերտներուն յաւելեալ պահեր ունենալու եւ տարուան ծրագիրը իր լրումին հասցընելու՝ առանց դասանիւթեր գեղջելու: Միւս կողմէ, դասապահերու թիւին յաւելումը կարելիութիւն պիտի ընձեռէ աշակերտին գանց ընելու անձնական ուսուցիչի դիմելու սովորութիւնը եւ բաւարարուելու դպրոցի երկարաձգուած դասապահերով, իսկ ուսուցիչին կարելիութիւն պիտի տայ աւելի երկար ժամանակ տրամադրելու դասանիւթ բացատրութեան, գործնական աշխատանքներուն, աշակերտներու հետ գրոյցներուն:

Դրական երեւոյթ էր նաեւ այս տարեշրջանին նախարարութեան որոշումով ուսումնառութեան մէջ անձնական նախաձեռնութեան տրուած կարեւորութիւնը: Աշակերտը շարժուած ընթացքին դասանիւթերուն շուրջ քանի մը գործնական աշխատանք կամ ուսումնասիրութիւն պիտի պատրաստէ ու ներկայացնէ իր դասընկերներուն՝ օգտուելով համացանցի ծով կարելիութիւններէն, ներկայացնելով նաեւ կրթական շուրջ իր անձնական կարծիքը: Այս ծրագիրը թէեւ աշակերտներուն ծանրաբեռնութիւնը կը կրկնապատէ, սակայն տարիներու ընթացքին, աշակերտը այս աշխատանքներէն վարժ դարձնելով, զինք պրպտող, գիտելիք գործնական վերածող ու ծրագիրներու ներկայացման մէջ համարձակութիւն եւ փորձառութիւն ունեցող ուսանողի մը կը վերածէ:

Գ) Գնահատանիշեր

Եթէ նախորդ տարիներուն աշակերտին գնահատանիշը կը սահմանուէր գրաւոր քննութիւններուն արդիւնքով առաւելաբար, այս տարուան սկսեալ, համաձայն Կրթութեան Նախարարութեան որոշումին, գրաւոր քննութիւնները պիտի սահմանեն աշակերտին վերջնական գնահատանիշին 40 առ հարիւր միայն, մնացեալը պիտի ճշդուի անոր դասարանային աշխատանքին, անձնական նախաձեռնութիւններուն, խմբային աշխատանքի ունակութեան եւ բերանացի քննութիւններուն հիման վրայ:

Վարժարաններու տնօրէններուն կարծիքով, այս պարագային աշակերտը յաջողելու աւելի մեծ հաւանականութիւն կ'ունենայ, եթէ աշխոյժ ներկայութիւն դառնայ դպրոցէն ներս, նախաձեռնող ըլլայ ու գործնական ծրագիրներ ներկայացնէ գանազան դասանիւթերու շուրջ:

Աշխատանքի այս ձեւը խանդավառեց աշակերտները ու յաւելեալ գործի, պրպտումի, մրցակցութեան մղեց գանոնք:

Ուսումնակրթական նոր ծրագիրը արդիւնաւետ դարձնելու համար, սակայն, անհրաժեշտ է որ աշակերտ, ծնողք թէ ուսուցիչ փոխեն իրենց մտայնութիւնը, որպէսզի կարելի ըլլայ յարմարիլ նոր չափանիշերուն, արդիական միջոցներուն եւ ձեռքբազատուիլ դասաւանդումի կամ գնահատումի դասական ձեւերէն: Անհրաժեշտ է նաեւ դասաւանդման միջոցներու բարելաւում, վարժարաններէն ներս համակարգիչներու օգտագործման ընդլայնում, ինչպէս նաեւ ուսուցիչներու վարժողական հետեւողական ծրագիրներու կազմակերպում, որպէսզի ուսուցչական մարդու ժը եւս ամէն ճիգ ի գործ դնէ, դժուարութիւններու դէմ յանդիման չկանգնի եւ ձեռք ձգէ ուսումնակրթական նոր ծրագրի հեզասահ կիրարկման հմտութիւն:

Ողջունելի ծրագիր է սա, որ ժամանակի կը կարօտի բնականաբար՝ մատչելի դառնալու եւ ուսուցիչին, եւ աշակերտին:

«Գ.»

ՍՈՒՐԻԱԿԱՆ

ՄԱՍՆԼՈՅ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

Սուրիական հողերուն ուղղութեամբ իսրայելեան յարձակումները սուրիական մամուլին մէջ առանցքային տեղ գրաւեցին այս շաբաթ:

ՄԱՍՆԼ լրատու գործակալութիւնը յայտնեց, որ Երկուշաբթի, 21 Յունուար 2019-ի առաւօտեան ժամը 1:10-ին Իսրայել բազմաթիւ հրթիռներ արձակեց սուրիական հողերուն ուղղութեամբ: Սուրիական բանակի հակաօդային պաշտպանութեան համակարգերը անմիջապէս դէմ դրին հրթիռներուն, վար առին անոնց մեծամասնութիւնը՝ նախքան թիրախին հասնիլը: Աղբիւրը յիշեց, որ հրթիռները արձակուեցան լիբանանեան-պաղեստինեան հողերէն եւ Տիպերիոյ լիճին մօտակայքէն: Կիրակի, 20 Յունուար 2019-ին, սուրիական հակաօդային պաշտպանութեան համակարգերը դէմ դրած էին նաեւ Սուրիոյ հարաւային շրջանին ուղղութեամբ իսրայելեան օդային յարձակումի մը:

ՄԱՍՆԼ լայն տեղ տուած էր այս ուղղութեամբ միջազգային դատապարտումներուն: «Սուրիոյ դէմ իսրայելեան յարձակումները միջազգային օրէնքին խախտում կը նկատուին», յայտնած էր Ռուսական Տումայի պաշտպանութեան յանձնախումբի փոխնախագահ Անտրէ Զրասով: Ան խստիւ դատապարտած էր իսրայելեան իրարայաջորդ յարձակումներն ու ՄԱԿ-ին եւ միջազգային ընտանիքին լռութիւնը:

Իր կարգին, «Սատիքուն» իրաքեան խորհրդարանական խմբաւորումի նախագահ Զասան Սալէմ յայտնած էր, որ Սուրիոյ դէմ իսրայելեան շարունակուող յարձակումները ամերիկեան-սինիստական ծրագրի ձախողութեան արդիւնք կը համարուին պարզապէս:

Այս ծիրէն ներս, սուրիական «Շամ Թայմ» կայքէջը վկայակոչելով Ռուսիոյ Պաշտպանութեան Նախարարութեան հաղորդագրութիւնը յայտնեց. «Ռուսական հակաօդային պաշտպանութեան համակարգերուն իսրայելեան տասնեակ հրթիռներ վար առնելը Իսրայելի ուղղուած ռուսական լքստակ ուղերձ մըն է՝ Սուրիոյ դէմ նոյնանման յարձակումներ չկրկնելու համար»:

Այս առիթով ՄԱՍՆԼ հրապարակեց Սուրիոյ Արտաքին գործոց Նախարարութեան զոյգ նամակները ուղղուած՝ ՄԱԿ-ի ընդհանուր քարտուղարին եւ Անվտանգութեան Խորհուրդի նախագահին: «Սուրիոյ դէմ իսրայելեան յարձակումներն նպատակն է տագնապը երկարաձգել եւ իսրայելի գործակալ ահաբեկչական խմբաւորումներու մնացորդացին կորովը բարձրացնել», ըսուած էր նամակներուն մէջ:

Նախարարութեան համաձայն. «Իսրայելի վտանգաւոր եւ յարձակողական այդ վարքագիծը չէր կրնար ենթահող գտնել առանց ԱՄՆ-ի վարչակազմին եւ Անվտանգութեան Խորհուրդի անդամ կարգ մը պետութիւններուն անվերապահ աջակցութեան: Այդ պետութիւնները «գերեզմանային լռութիւն» կը պարտադրեն ՄԱԿ-ի Անվտանգութեան Խորհուրդին, որպէսզի խոչընդոտ հանդիսանան իսրայելեան յարձակումները դատապարտող քայլերուն:

«Շամ Թայմ»-ի էջերուն վրայ կը կարդանք նաեւ, թէ Ռուսիոյ պետական Տումայի պատգամաւոր Տիմոթի Պելէք ռուսական «Թաս» լրատու գործակալութեան հետ ունեցած հարցազրոյցին ընթացքին յայտնած է, թէ Ռուսիա կը ծրագրէ Դամասկոսի Միջազգային Օդակայանը ընդարձակել, որպէսզի ան կարելիութիւն ունենայ դիմաւորելու աւելի քան 15 միլիոն ճամբորդ:

Պելէք ըսած է, որ մօտ օրէն Դամասկոսի Միջազգային Օդակայանէն թռիչքներ պիտի սկսին դէպի Խրիմի կղզի:

Շաբթուան ընթացքին, սուրիական մամուլը անդրադարձաւ նաեւ Պէյրութի մէջ տեղի ունեցած Արաբական Լիկայի Տնտեսական բարգաւաճման վեհաժողովին:

Ուրբաթ, 18 Յունուար 2019-ին, վեհաժողովի նախօրէին, արաբ արտաքին գործոց նախարարներու միատեղ նիստը գումարուեցաւ, որուն նախագահութիւնը ստանձնեց Լիբանանի արտաքին գործոց նախարար Ժըպրան Պասիլ: Պասիլ կոչ ուղղեց Արաբական Լիկային ապահովելու Սուրիոյ վերադարձը Արաբական Լիկա: «Սուրիոյ բացակայութիւնը մեր այս նիստէն, արաբական Լիկայի ամենամեծ թերութիւնն է: Սուրիան պէտք է վերադառնայ արաբական Լիկա», ըսաւ ան, աւելցնելով որ. «Սուրիան Արաբական Լիկայի անդամակցութենէն դադրեցնելը պատմական սխալ է»:

«Շամ Թայմ»-ի էջերուն վրայ կը կարդանք նաեւ, որ լիբանանեան դիւանագիտական արքիւրի մը համաձայն, Պասիլ մօտ օրէն Սուրիա պիտի այցելէ՝ նախագահ Պաշշար ալ Ասատին հետ հանդիպում ունենալու:

Այս շրջագիծին մէջ, «Շամ Թայմ» հրապարակեց Լիբանանի նախագահ Միշէլ Աունի վեհաժողովի բացման խօսքը, որուն մէջ Աուն կոչ ուղղած էր միջազգային ընտանիքին սուրիացի տեղահանուածներուն վերադարձին համար բարենպաստ պայմաններ ապահովելու:

Լուրեր Հայաշխարհին

ՆԱԽԱԳԱՆ ԱՐՄԷՆ ՍԱՐԳՍԵԱՆ ՆԱԽԱՐԱՐՆԵՐՈՒ ՆՇԱՆԱԿՈՒՄԻ ՀՐԱՄԱՆԱԳՐԵՐ ՍՏՈՐԱԳՐԱԾ Է

Հայաստանի Հանրապետության նախագահի աշխատակազմի հասարակության հետ կապերու վարչությունը կը տեղեկացնէ, որ նախագահ Արմեն Սարգսյան 19 Յունուարին ստորագրած է հրամանագրեր նախարարներ նշանակելու եւ վերանշանակելու մասին:

Նախագահի հրամանագրերով՝ Չոհրապ Մնացականեան վերանշանակուած է արտաքին գործոց նախարար, Դաւիթ Տօնոյեան՝ պաշտպանութեան նախարար, Արայիկ Յարութիւնեան՝ կրթութեան եւ գիտութեան նախարար, Սուրէն Պապիկեան՝ տարածքային կառավարման եւ զարգացման նախարար, Էրիկ Գրիգորեան՝ բնապահպանութեան նախարար, Ֆելիքս Յովակեան՝ արտակարգ իրավիճակներու նախարար, Յակոբ Արշակեան՝ փոխարդամիջոցի, կապի եւ տեղեկատուական արհեստագիտութիւններու նախարար, Տիգրան Խաչատրեան՝ տնտեսական զարգացման եւ ներդրումներու նախարար, Ատոմ Զանջուղագեան՝ առեւտուրի նախարար, Արսէն Թորոսեան՝ առողջապահութեան նախարար, Արտակ Զեյնալեան՝ արդարադատութեան նախարար:

Աշխատանքի եւ ընկերային հարցերու նախարար նշանակուած է Չարուհի Բաղոյեան:

ՔԱՆԱՏԱՅԻ ՀԱՅ ԴԱՏԻ ՆԵՐԿԱՅԱՆՈՒՅԻՉՆԵՐԸ ՀԱՆԴԻՊԵՑԱՆ ԱՐՃԱՆԻ ԱԶԱԿԻՅ ԽՈՐՀՐԱՐԱՆԻ ԱՆԴԱՄ ՏՕՆ ՏԵՅՎԻՍԻ ԵՒ ՆՈՐ ԴԵՄՈԿՐԱՏՆԵՐՈՒ ԴԵԿԱՎԱՐ ՃԱԿՄԻՏ ՍԻՆԿԻ ՀԵՏ

«Հորիզոն» կը տեղեկացնէ, որ 19 Յունուար 2019-ին, Վանգուվըրի մէջ Քանատայի Արեւմտեան Շրջանի Հայ Դատի Յանձնախումբի ատենապետ Յակոբ Տէր Յակոբեան եւ յանձնախումբի անդամներ Կարին Սաղոմեան, Վարուժան Պասմաճեան եւ Մեղրիկ Սիւլահեան հանդիպում ունեցած են Քանատայի Խորհրդարանի անդամ, Քանատայի Խորհրդարանական պատուիրակութեան Եւրոպայի խորհուրդի խորհրդարանական վեհաժողովի անդամ (PACE) Տօն Տէյվիսի եւ Քանատայի Նոր Դեմոկրատ Կուսակցութեան ղեկավար Ճակմիտ Սինկի հետ: Հայ Դատի պատուիրակութիւնը շնորհաւորած է Քանատայի Խորհրդարանի անդամ Տօն Տէյվիսի թեկնածութիւնը Քանատայի Դաշնակցային Խորհրդարանի 2019-ի ընտրութիւններուն, ինչպէս նաեւ Նոր Դեմոկրատներու կուսակցութեան ղեկավար Ճակմիտ Սինկի թեկնածու-

թիւնը Հարաւային Պըրընպի մասնակի ընտրութիւններուն: Պատուիրակութիւնը յայտնած է, որ կ'ակնկալէ անոնց շարունակական աջակցութիւնը Քանատայի հայ համայնքին եւ յատկապէս Արցախի առկա հարցերուն:

Յայտնենք, որ Մայիս 2018-ին Տօն Տէյվիս Քանատայի խորհրդարանի մէջ ելոյթով մը անդրադարձած էր Արցախի ժողովուրդին ազատ

ՀԱՂՈՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ՆԻԿՈՒ ՓԱՇԻՆԵԱՆ ՀՅԳ 33-ՐԴ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԺՈՂՈՎԻ 5-ՐԴ ՕՐԸ ՈՂՈՅՆԻ ՈՒՂԵՐՉ ՅՂԱԾ Է

Տեղեկացնում ենք, որ 16 Յունուար 2019-ին Արցախում գումարուած ՀՀ 33-րդ Ընդհանուր ժողովի աշխատանքների 5-րդ օրը, անսպասելիորէն ստացուել է Հայաստանի Հանրապետության վարչապետ Նիկոլ Փաշինեանի ողջոյնի ուղերձը:

ՀՀ 33-ՐԴ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԺՈՂՈՎԻ ՆԱԽԱԳԱՅԻՆՈՒԹԻՒՆ

ՀՀ Վարչապետ Նիկոլ Փաշինեանի Ուղերձը ՀՅԳ 33-ՐԴ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԺՈՂՈՎԻ

16 Յունուար 2019-ին Արցախի մէջ ընթացող ՀՀ Դաշնակցութեան 33-րդ Ընդհանուր ժողովը ստացած է ՀՀ վարչապետ Նիկոլ Փաշինեանի ողջոյնի ուղերձը:

Բացառիկ է Դաշնակցութեան դերը աշխարհասփիւռ հայութեան ազգային ինքնութեան պահպանման, գաղթօճախների կագմակերպման, հայկական կա-

Կը ներկայացնենք զայն՝ առանց մեկնաբանութեան:

«Ողջունում եմ Հայ Յեղափոխական Դաշնակցութեան 33-րդ Ընդհանուր ժողովի պատգամաւորներին եւ հիւրերին:

ոյցների կայացման գործում:

Հայ Յեղափոխական Դաշնակցութեան վերադարձը, նրա վերընծիւղումը մայր հայրենիքում, ինչպէս դուք էք աւելի ճշգրիտ բնորոշում, կարելի էր իրադարձութիւն էր ոչ միայն կուսակցութեան, այլեւ ողջ հայութեան եւ յատկապէս Հայաստանի եւ Արցախի քաղաքական կեանքում:

Ընդհանուր ժողովին մաղթում եմ յաջող ընթացք, արդիւնաւետ աշխատանք, նաեւ իմաստուն ու հեռատես որոշումների ընդունում: Ժողովի մասնակիցներին, ինչպէս նաեւ Դաշնակցութեան ընտանիքի բոլոր անդամներին մաղթում եմ յաջողութիւններ՝ իրենց հայրենասնուէր գործերում:

Իմ եւ Հայաստանի նորընտիր խորհրդարանի մեծամասնութեան անունից յայտարարում եմ, որ պատրաստ ենք համագործակցութեան ՀՀ-ի հետ: Մենք նաեւ բաց ենք լինելու ձեր ինչեզրած առաջարկութիւնների եւ քննադատութեան հանդէպ:

Յուսով եմ, որ ՀՀ 33-րդ Ընդհանուր ժողովից յետոյ Դաշնակցութիւնն իր անդամներին, համակիրներին եւ ողջ հայութեանը կը ներկայանայ ոչ միայն իր մեծ՝ 129-ամեայ փորձով, հարուստ աւանդոյթներով, այլեւ Նոր լիցքերով, թարմ գաղափարներով եւ երիտասարդ ոգով:

Յաջողութիւն ձեր աշխատանքներին:

ՀՀ 33-րդ Ընդհանուր ժողովի Նախագահի Կապելի Գրասենեակ
22.01.2019 թ.

ՄԻԱՅՆԱԹ ԹԱԳԱՌՈՒԹԻՒՆԸ ՎԱԿԵՐԱՆՈՒՅԱԾ Է ՀՀ-ԵՍ ՀԱՄԱՂԱՐԹԱԿ ԵՒ ԸՆԴՀԱՆՈՒՄ ԳՈՐԾԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ ՀԱՄԱՉԱՅՆԱԳԻՐԸ

Հայաստանի մօտ Միացեալ Թագաւորութեան դեսպան Ճուստիթ Ֆարնուորթ կը տեղեկացնէ, որ Միացեալ Թագաւորութիւնը 18 Յունուարին վաւերացուցած է Հայաստան-Եւրոպական Միութիւն Համապարփակ եւ ընդլայնուած գործընկերութեան համաձայնագիրը:

«Ուրախութեամբ կը յայտարարեմ, որ Միացեալ Թագաւորութիւնը վաւերացուցած է Հայաստան-Եւրոպական Միութիւն Համապարփակ եւ ընդլայնուած գործընկերութեան համաձայնագիրը», գրած է դեսպանը «Թուիթթըր»-ի իր էջին մէջ:

Յիշեցնենք, որ ՀՀ-ԵՄ Համապարփակ եւ ընդլայնուած գործընկերութեան համաձայնագիրը ստորագրուած է Պրիւքտելի մէջ 24 Նոյեմբեր 2017-ին: Չայն վաւերացուցած է 10 պետութիւն՝ Հայաստան, Պուլկարիա, Դանիա, Էսթոնիա, ՄԹ, Լիթվիա, Լաթվիա, Լիւքսեմպուրկ, Մալթա, Լեհաստան:

ՆՇԱՐ

ՄԵՐՔԵԼ Կ'ԸՆԴՈՒՄԻ ՅՈՒՆԱՍՏԱՆԻ ԴԷՄՆԱՅԻ ԳԵՐՄԱՆԻՈՅ ՈՃԻՐՆԵՐԸ

Ս. Մահապետյան

Աղբիւրը՝ գերմանական պատկերասփիւռի DW կայան (սաեւ այլ աղբիւրներ):

Թուական՝ Ուրբաթ, 11 Յունուար 2019:

Նիւթը՝ Գերմանիոյ վարչապետ Անկէլա Մերքելի Յունաստան այցելութիւնը եւ նախագահ Փրոքոփիս Փալուփուլոսի հետ հանդիպումը:

Լուրին խտացումը. հիւրընկալ նախագահը կը յիշեցնէ, որ Բ. Աշխարհամարտին, նացիներու օրով, Գերմանիա ծանր վնասներ պատճառած է Յունաստանի ու անոր ժողովուրդին, կը պահանջէ նիւթական հատուցում (կը խօսուի 300 միլիարտ տոլարի մասին): Մերքել կ'ընդունի, որ Յունաստան նացի Գերմանիոյ

զոհերն է եւ թէ՛ պետք է գտնել հարցերը լուծելու, յարաբերութիւնները բարելաւելու եւ ամրապնդելու ուղիներ: Ի վերջոյ, երկու երկիրներն ալ Եւրոպայի Միութեան անդամ են:

Յետեւութիւններ.

1. Յունաստան չէ մոռցած, կը յիշէ, կը յիշեցնէ եւ կը պահանջէ:

2. Գերմանիոյ թիւ մէկը չի խուսափիր պատմութեան մէջ գործուած սխալը ընդունելէ. կ'ընդունի, որ Բ. Աշխարհամարտին, գրաւման օրերուն, Յունաստան վնաս կրած է, չ'ընէր, որ ատիկա նացիներու օրով գործ ու ած է, պատմութեան կը պատկանի, այսօրուան Գերմանիան, որ անցաւ բաժանումի եւ վերամիացումի տաժանելի փուլերէն, պատասխանատու չէ նացիներու ոճիրներուն ու պատճառած վնասներուն, հարցերուն քննարկումն ու լուծումը պատմաբաններուն ուսին չի նետեր, այլ կը խոստանայ դարմանումի եւ յարաբերութեանց բարելաւման ձեւեր գտնել:

3. Գերմանական յիշեալ հեղինակաւոր աղբիւրը անյապաղ, մանրամասնօրէն ու ամենայն հարագատութեամբ կը ներկայացնէ Մերքել-Փալուփուլոսի հանդիպումին մանրամասնութիւնները, չի գործածեր հիփոթերական Գերմանիոյ դաժան դերակատարութիւնը քողարկելու կամ մեղմացնելու բառամբերը:

Ի դէպ, Մերքելի Աթէնք այցելութիւնը շաքար-մեղրով չէր պատուած. յոյները չեն մոռցած, որ իրենց տնտեսական տագնապի օրերուն (տագնապը լիովին չէ փարատած տակաւին), Մերքել, իբրեւ Եւրոպական Միութեան մէջ գերակշիռ խօսք ունեցող ղեկավար, աւելի քան 4 տարի ամառ ինտրոդուկտային խայթող ծրագիր մը իջեցուց իրենց կոկորդէն վար. սակայն հիմա երեւոյթները

ցոյց կու տան, որ թուլցած այդ կամուրջներն ալ վերստին ամրապնդելու տրամադրութիւն կայ երկու կողմերէն:

***

Քանի մը նկատողութիւն:

Հայկական պետական շրջանակներու կամ մամուլին ուշադրութեան արժանացա՞ծ են այս հանդիպումն ու դրուած հարցերը:

Մեզի՞ հայերուս ի՞նչ կը պակսի, որ մեր պետական ու քաղաքական աշխատանքներուն ծիրին մէջ, մնայուն օրակարգ դարձնենք Թուրքիայէ մեր պահանջատիրութիւնը (հրաժարելով «Թուրքիոյ հետ յարաբերութեանց բարելաւման համար նախապայմաններ չունինք»-ի տրամաբանութենէն) եւ կարելի ամէն առիթի՝ Անգարայի ու անոր գործակիցներուն - ներառեալ Գերմանիոյ - յիշեցնենք, թէ Յեղասպանութեան, հողերու բռնագրաւման ու դարաւոր ժառանգութեանց փճացման բաց հաշիւները անժամանցելի են, կարելի չէ գանտը պատմաբաններու թողուլ, այլ հաշուեփակի համար, Մերքելի եւ այլոց օրինակին հետեւելով՝ Թուրքիա պարտաւորուած է ընդունիլ իր գործած ոճիրները, հայութեան հասցուցած ԲՈՒՈՐ վնասները, ընդունիլ որ պարտաւոր է լիարժէք հատուցում կատարել՝ վերադարձնէ բռնագրաւեալ հողերը եւ փոխհատուցէ նացիներու նախակարապետ՝ իթթիհատականներուն ու անոնց ժառանգորդ. հանրապետականներուն պատճառած մարդկային ու նիւթական վնասները: Մուրհակներու ցուցակին մէջ բնականաբար պետք չէ մոռնալ, անկարելի է մոռնալ Ատրքայեճանի բաժինը:

***

...Մենք կարծեք թէ հրաժարած ենք նման գարգացումներու նկատմամբ միջէն իսկ կրաւորական հանդիսատեսի դերէն, իսկ պահանջատիրական տանամանակներու մեր ձեւերը (առանց անտեսելու անոնց անհրաժեշտութիւնն ու կարելորութիւնը) սկսած ենք վերածուելու անատամ առիծի, մոռնալով, որ «կը յիշեմ ու կը պահանջեմ»ը կրնան գործնական ընթացքի մէջ դրուիլ նա՛եւ Յունաստանի նախագահին պահանջատիրութեան տրամաբանութեամբ, հետեւողութեամբ: Չենք կրնար արդարանալ՝ ըսելով, որ երկու հարցերը մեծ տարբերութիւն ունին, Հայաստան տկար է, կամ՝ նման մտածումներով «պատասխանուիլ»:

Կ'արժէ, որ մեր տեսակետներուն համահունչ այսօրինակ իրադարձութեանց մօտենալը ողջունողի «աղմուկով», իսկ Թուրքիոյ ու Ատրպէյճանի անարդար ընթացքներն ու նորագոյն ոճիրները՝ բացայայտողի, աղմուկոտ դատապարտո՞ւք:

Շար.՝ էջ 12

ՀՅԴ 33-ՐԴ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԺՈՂՈՎԻ ՕՐԱԿԱՐԳԸ

Բազմաթիւ լրատուամիջոցներից հարցեր են ստացուել ՀՅԴ 33-րդ Ընդհանուր Ժողովի ընթացքին

եւ երկար տեւելուն վերաբերեալ: Այդ հարցերին պատասխանելու համար տեղեկացում ենք, որ ՀՅԴ Դաշնակցութիւնը, իր բարձրագոյն ժողովին, քննարկում է մեր ժողովրդի բոլոր հատուածներին, Հայաստանի եւ Արցախի Հանրապետութիւններին, Սփիւռքին վերաբերող բազում հարցեր եւ ընդունում որոշումներ, որի աւարտին է միայն ընտրուում ՀՅԴ Բիւրօ: Ժողովի ընթացքին մասին պատկերացում կազմելու համար, հրապարակում ենք Ընդհանուր Ժողովի օրակարգը:

ՕՐԱԿԱՐԳ՝
ՀՅ ԴԱՇՆԱԿՑՈՒԹԵԱՆ 33-րդ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԺՈՂՈՎԻ (16-24 ՅՈՒՆՈՒՄԱՐ 2019 թ., ԱՐՑԱԽ)

Ա. - ԺՈՂՈՎԻ ԲԱՑՈՒՄ ԵՒ ԴԻՄԱՆԱԿԱՆ ԱՃԵՆԱՏԱՆՔՆԵՐ

- Ա.1. - Բացում ՀՅԴ 33-րդ Ընդհանուր Ժողովի
- 2. - Առժամայ դիւանի ընտրութիւն
- 3. - ՀՅԴ Բիւրոյի գեկոյց՝ 33-րդ Ընդհանուր Ժողովի կազմին մասին
- 4. - Լիազօրագրերու ստուգում եւ Ժողովի կազմի հաստատում
- 5. - Մնայուն դիւանի ընտրութիւն
- 6. - Օրակարգի հաստատում
- 7. - Յանձնախումբերու ընտրութիւն

- Բանաձեւ, Հաշուեքննիչ եւ պիւտճէ, Արխիւային, Դատական, Զուտախոյզ

Բ. - ԲԻՐՈՅԻ ԶԱՆԱՄԵԱՅ ԳՈՐԾՈՒՄԵՆՈՒԹԻՒՆ

- Բ.1. - Բիւրոյի քառամեայ գործունեութեան տեղեկագրի եւ հաշուեքննիչի ընթացում եւ լուսաբանական հարցումներ
- 2. - Բիւրոյի քառամեայ գործունեութեան քննարկում
- 3. - Հաշուեքննիչ եւ արխիւային յանձնախումբերու գեկոյցներու ներկայացում
- 4. - Բիւրոյի քառամեայ գործունեութեան մասին բանաձեւ
- Գ. - ՀՅԴ ԶԱՆԱՄԵԱՅ ՈՒՐԵԳԻՍ ԵՒ ՌԱԶՄԱՎԱՐՈՒԹԻՒՆ
- Գ.1. - ՀՅԴ ռազմավարական առաջադրանքներ եւ սկզբունքներ
- 2. - ՀՅԴ քաղաքական գործունեութիւնը եւ դիրքորոշումները արտաքին ճակատի վրայ
- ա. - Միջազգային եւ տարածաշրջանային քաղաքական կացութեան քննարկում
- բ. - Ցեղասպանութեան միջազգային ճանաչման եւ հատուցման հարցերու հետապնդում, Թուրքիա
- գ. - ՀՀ-ի արտաքին քաղաքականութեան աջակցութիւն եւ շահերու հետապնդում (Թուրքիա, Ռուսաստան, ԱՊՀ, ՀԱԿԿ, Եւրոպա, ԱՄՆ, Իրան, այլ պետութիւններ եւ մի-

ջազգային կազմակերպութիւններ) դ. - ԼՂՀ-ի արտաքին կապերու աջակցութիւն եւ միջազգային ճանաչման հետապնդում (Ատրպէյճան եւ ամնչակից այլ պետութիւններ)

ե. - Վրաստան
զ. - Նախիջեւան
է. - Միջին Արեւելք. հայութեան իրաւունքներու եւ անվտանգութեան հարցեր
ը. - Բրտական եւ այլ

շարժումներ
թ. - Ընկերվար Միջազգայնական եւ ընկերվարական այլ կառույցներ, շարժումներ

ժ. - Հայ Դատի գրասենեակներ եւ գործնական աշխատանքը

Գ. 3. - ՀՅԴ քաղաքական ուղիւնը եւ դերակատարութիւնը ներազգային ճակատի վրայ
ա. - Ներազգային կացութեան գնահատում եւ քննարկում.

բ. - Հայաստանի Հանրապետութեան մէջ (քաղաքական, տնտեսական եւ հասարակական)

գ. - Արցախի Հանրապետութեան մէջ (ազգային, քաղաքական, տնտեսական եւ հասարակական)

դ. - Զուտախոյզ
ե. - Թուրքիոյ եւ Արեւմտահայաստանի մէջ ապրող հայութիւն

զ. - Սփիւռքի մէջ՝ դասական եւ նոր (ազգային, քաղաքական եւ հասարակական)

է. - Ուղեկից կազմակերպութիւններ
ը. - Հայաստանեայց Առաքելական Եկեղեցի եւ յարանուանութիւններ

թ. - Հայկական այլ կազմակերպութիւններ եւ կառույցներ

Դ. - ԿԱԶՄԱՎԱՐՈՒԹԻՒՆ

Դ.1. - Կազմակերպական ընդհանուր վիճակ, հարցեր եւ ընելիքներ

2. Ծրջաններու քառամեայ գործունեութեան ներկայացում, քննարկում եւ բանաձեւ

3. - ՀՅԴ Ուսանողական, Երիտասարդական եւ Պատանեկան միութիւններ

4. - Կառուցային եւ կանոնադրային հարցեր
Ե. - ԶԱՆԱՄԵԱՅ ԵՒ ԱՅԼ

Ե.1. - Ընդհանուր արժեւորում եւ քարոզչական քաղաքականութիւն
ա. - ՀՅԴ Մամուլ, հեռուստատեսութիւն, համացանցային եւ քարոզչութեան այլ միջոցներ

բ. - ՀՅԴ արխիւ, գրադարան, թանգարան, հրատարակութիւններ, «Հ.Մարութեան» հիմնադրամ

2. - ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ

2.1. - Տնտեսական վիճակի ընդհանուր գնահատում եւ լուծումներ

2. - Բիւրոյի քառամեայ պիւտճէ
Ե. - ԴԱՏԱԿԱՆ ԽՆԴԻՐՆԵՐ

Ը. - ԱՅԼ ՀԱՐՑԵՐ
Թ. - ԸՆՏՐՈՒԹԻՒՆ ՀՅԴ ԲԻՐՈՅԻ

ժ. - ՓԱԿՈՒՄ ՀՅԴ 33-րդ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԺՈՂՈՎԻ
ՀՅԴ Հանրային Կապերի Գրասենեակ

ԱՐԱՄԻ ՏԱՆ ՈՂԲԵՐԳՈՒԹԻՒՆԸ

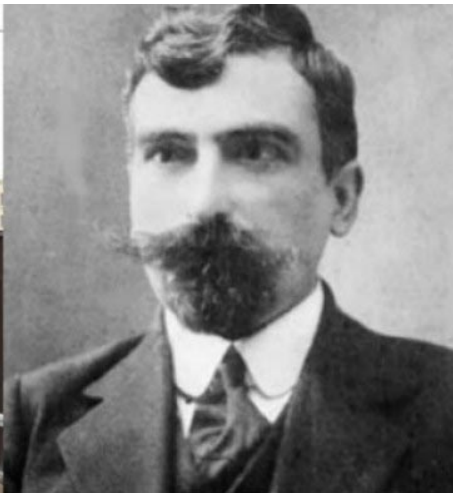
Կարո Արնինեան

Կ'իմանամ, թե Հանրապետության նոր ճարտարապետը կը հաւաստիացնէ, որ Արամի տունը իր պաշտօնավարութեան օրով պիտի չքանդուի... Գոհացած էք, սիրելիներ:

Յարդ այս է Փաշինեանի իշխանութեան անուղղակի հաւաստիքը: Ես մեծ հաւատք ունիմ պրն. Մեսչեանի անկեղծութեան վրայ, բայց իմ ուսուցիչ՝ բանաստեղծ Մուշեղ Իշ-

ծիքով, այս ամէնը տեղի պէտք է ունենայ պրն. Սրմաքէշի բարերարութեամբ:

Պրն. Սրմաքէշ կրնա՞յ հանգիստ խղճով այս փաթեթին հրապարակաւ «ո՛չ» ըսել: Պրն. Մեսչեան պատրա՞ստ է այս փաթեթին հրապարակաւ «այո՛» ըսելու: Պարոնայք Սրմաքէշ, Մեսչեան եւ վարչապետի պաշտօնակատար Փաշինեան պատրա՞ստ են միասնաբար

խանի տողերը իր երգերով պանծացնող իմ ազգակիցէն շատ անելին կը սպասեմ: Այդ շէնքը դուրս պիտի գայ Սրմաքէշի սեփականութեան ծիրէն:

Ան պիտի անցնի հանրութեան իրաւասութեան: Մի՛ հարցնէք, թե ի՞նչ ձեւակերպումով: Թեքնիք խընդիր է, գոր յետոյ կը պարզաբանեմ: Շէնքը իր սկզբնական ամբողջական յղացքով պիտի վերականգնի եւ պիտի վերածուի Արամ Մանուկեանի տուն-թանգարանին: Եւ, իմ կար-

այցելելու շէնքին վայրը եւ հրապարակաւ լուսանկարուելու այս ազգային ամօթին առջեւ:

Հարց կու տաք, թե ինչո՞ւ բացառաբար մատնացոյց կ'ընեմ մեր երեք մեծարգոյ հայրենակիցները այս հարցով: Քանի որ այսօր իրենք են, որ կանչուած են հայոց պատմութեան դատաստանին: Իրենք են միայն, որ կրնան տապանաքարը իր տեղէն շարժել:

29 Յունուարը Արամ Մանուկեանի մահուան հարիւրամեակն է:

ԹՈՒՐՔԻԱ ԿՐ ԳՏՆՈՒԻ ՅԵՂԱՍՊԱՆՈՒԹԻՒՆ ԳՈՐԾԵԼՈՒ ՀԱՒԱՆԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ ՈՒՆԵՑՈՂ ԵՐԿԻՐՆԵՐՈՒ ԱՌԱՋԻՆ ՏԱՍՆԵԱԿԻՆ ՄԷՋ

Յարութ Մասունեան

Ըստ Միացեալ Նահանգներու Ողջակիզման յուշահամալիր-թանգարանի Վաղ Նախագագուշացման ծրագիրին՝ Թուրքիա ութերորդն է զանգուածային սպանութիւններու իրականացման ամենէն բարձր վտանգը ունեցող երկիրներու շարքին: Ատրպէյճան անճշորէն անելի ցած՝ 87-րդ դիրքի վրայ է, իսկ Հայաստան իրաւամբ կը զբաղեցնէ Նոյնիսկ անելի ցած՝ 102-րդ դիրքը: Թուրքիա կը գնահատուի իբրեւ 11,2 տոկոս կամ իննէն մէկ կարելիութիւն ունեցող երկիր՝ 2019-ին զանգուածային Նոր սպանութիւններ իրականացնելու առումով:

Վաղ Նախագագուշացման ծրագիրը յայտարարած է, որ «ցեղասպանութիւնները երբեք ինքնաբերական են, անոնց միշտ կը նախորդեն վաղ ահագանգումի շարք մը Նշաններ: Եթէ այդ Նշանները յայտնաբերուին, անոնց պատճառները կարելի է ջընջել՝ կանխելով աղիտալի յառաջխաղացքի կարելիութիւնը»:

Միացեալ Նահանգներու Ողջակիզման յուշահամալիր-թանգարանի հիմնադրման կանոնադրութեան մէջ, գոր գրած է՝ Հոլոքոսթը վերապրած էլի Վիզել, կ'ընուի, որ «միայն անցեալի սխալներէն սորվելու գիտակից, ջանասիրտ փորձը կրնայ կանխել անոնց կրկնութիւնը՝ ցեղային, կրօնական կամ ազգային ունէ խումբի նկատմամբ: Եթէ որեւէ պատմաբան չ'արձագանգեր նման դէպքերուն, ան ոտնահարած կ'ըլլայ անցեալի յիշողութիւնը»:

Թուրքիոյ կողմէ կրկին ցեղասպանութիւն իրականացնելու բարձր վտանգը հիմնուած է անոր անցեալ եւ ներկայ գործողութիւններուն վրայ: Թրքական կառավարութիւնը ոչ միայն մէկ դար առաջ իրագործած է ցեղասպանութիւն հայերու, ասորիներու եւ յոյներու դէմ, այլեւ կը շարունակէ զանգուածային սպանութիւններ կատարել իր երկրին մէջ փոքրամասնութիւն հանդիսացող քիւրտերուն դէմ: Անելի մտահոգի է այն փաստը, որ Թուրքիոյ ղեկավարները կը ժխտեն զանգուածային սպանութիւններու պատմութիւնը եւ անամօթաբար չեն իսկ ապաշխարեր, ինչ որ կը յանգեցնէ մարդկութեան դէմ նոր ոճիրներու իրագործումին...

Թուրքիոյ ցեղասպանութիւն գործելու վտանգը թերագնահատուած է, քանի որ ուսումնասիրութիւնը կը ներառէ միայն երկրի ներսը կատարուած զանգուածային սպանութիւնները, բացառելով միջպետական հակամարտութեան զոհերը: Քանի որ Թուրքիա ներգրավուած է Սուրիոյ եւ Իրաքի տարածքին քիւրտերու դէմ գնումներու լայնածաւալ յարձակումներու մէջ եւ կը սպառնայ ընդլայնել ռազմական գործողութիւնները Հիւսիսային Սուրիոյ մէջ, ապա, զանգուածային ոճրագործութիւններու վտանգը շատ անելի բարձր է, քան ինչ որ յիշ-

ուած է ուսումնասիրութեան մէջ:

Վաղ Նախագագուշացման ծրագիրին մէջ կը բացատրուի, թե ինչպէս 2016-ին Թուրքիոյ մէջ ձախողած յեղաշրջման փորձը բարձրացուցած է զանգուածային սպանութիւններու կարելիութիւնը: Անելի քան 100 հազար գիւուորական եւ քաղաքացիական աշխատողներ հեռացուած են, իսկ տասնեակ հազարաւորներ բանտարկուած, շատերը՝ առանց դատավարութեան: «Այլ [թրքական ցեղասպանութեան] վտանգի գործօնները կը ներառեն մարդոց շարժման ազատութեան բացակայութիւնը, երկրին անընդաթիւ վարչակարգի տեսակը [բռնատիրական եւ ժողովրդավարական յատկանիշներու խառնուրդ], մեծաթիւ բնակչութիւնը, զանգուածային սպանութիւններու պատմութիւնը եւ շարունակուող հակամարտութիւնը կառավարութեան ու քիւրտ ապստամբներուն միջեւ»:

Թուրք լրագրողը բանտարկուած է ճշմարտութիւնը յայտնելուն համար

Իսթանպուլի դատարանը թուրք լրագրող Փելին Ունքերը դատապարտած է 13,5 ամսուան բանտարկութեան, գայն մեղադրելով երկրի նախկին վարչապետն ու անոր երկու որդիները գրապարտելու յանցանքով: 8 Յունուար 2018-ին ան նաեւ 1615 տողար գումարով տուգանքի ենթարկուած է:

Ունքեր յօդուած մը գրած է թըրքական «Ճումուրիթթ» թերթին մէջ, բացայայտելով, որ նախկին վարչապետ Պիլալի Եըլտըրըմ է անոր երկու որդիները Մալթայի մէջ ունին նաւային հինգ ընկերութիւն: Երկու տարի վարչապետի պաշտօնը զբաղեցնելէ ետք, Եըլտըրըմ դարձաւ Թուրքիոյ խորհրդարանի խօսնակ: Ան ներկայիս Իսթանպուլի քաղաքապետի պաշտօնի «Արդարութիւն եւ Չարագացում» կուսակցութեան թեկնածուն է:

Եըլտըրըմի ընտանիքին ընկերութիւններու սեփականութիւնը Մալթայի մէջ բացայայտուած է «Դրախտի փաստաթուղթեր»-ուն (Paradise Papers) կողմէ եւ տպագրուած է աշխարհի տարբեր թերթերու մէջ: Ինչպէս տեղեկացուցած էի 2017 Յունիսին գրած իմ յօդուածին մէջ, Եըլտըրըմի ընտանիքին կը պատկանին 140 միլիոն տոլար արժողութեամբ հետեւեալ նաւային եւ այլ օտարերկրեայ ունեցուածքները:

- 18 նաւ (հոլանտական խտացած ընկերութիւններ՝ մասամբ կամ ամբողջութեամբ սեփականացուած):

- 1 նաւ (հոլանտական Անթիլեան ընկերութիւն):

- 4 մալթական ընկերութիւն:

**Արեւելահայերէնի թարգմանեց
Ռուզաննա Աւագեան
Արեւմտահայերէնի վերածեց
Սեդա Գրիգորեան
Շաբ.՝ էջ 14**

ՀԱՄԱԶԳԱՅԻՆ
«Ն. ԱՐԱՄԵԱՆ» ՄԱՍՆԱԾԻՐ

«ՄՈՒՇԵՐ ԻՇԵԱՆ»
ԳՐԱԿԱՆ ՅԱՆՁՆԱԿՈՒՄ

Նովանաւորութեամբ՝
Բերիոյ Հայոց Թեմի Առաջնորդ
Գերշ. Տ. Շահան Սրբ. Արք. Սարգիսեանի

«ԱՐԱՄ ՄԱՆՈՒԿԵԱՆ. ԱՆԿԱՆՈՒԹԵԱՆ ԿԵՐՏԻՉԸ»
ՄԱՅՈՒԱՆ 100-ԱՄԵԱԿ

Շաբաթ, 2 Փետրուար 2019-ի երեկոյեան ժամը 6:30-ին, ԱՄԺ Տան
«ԼԵՆԻՆ ՇԱՆՔ» սրահէն ներս, Վիլլաներ-Հալէպ:

«Գանձասար» շնորհակալութեամբ ստացաւ

«ԱԶԴԱԿ
ԲԱՅԱՌԻԿ-2019»

հրատարակութիւնը:

V. club
Ets. Vahe Bayraktarian

Կը Օնթուրոյթ
Օնթ. Նոր Տարի
Կը Օնթուրոյթ

Թուրքիոյ նուրջ

ՓԱՅԼԱՆ ԹՐԵԱԿԱՆ ՊԵՏՈՒԹԻՒՆԸ ՏԻՆԲԻ ՄՊԱՆՈՒԹԵԱՆ ՄԵՂԱՍԿԻՅ ԿԸ ՀԱՄԱՐԷ

ԵՐԵՒԱՆ, «Երմէնիհապեր».- Թուրքիոյ Քրտա-մետ ժողովուրդներու ժողովրդավարական Կուսակցութենէն ընտրուած հայ պատգամաւոր Կարո Փայլան 18 Յունուարին խորհրդարանին մէջ դարձեալ արծարծեց «Ակօս»ի խմբագիր Զրանդ Տիւնքի սպանութեան հարցը, խստօրէն քննադատելով ոճիրին դատական գործընթացին ոչ-պատշաճ ընթացքը:

«Զրանդ Տիւնքի սպանուեցաւ 19 Յունուար 2007-ին: Մարդասպանին Տրապիզոնի Փելիթի ընկալվայրէն ուղեկցեցան ապահովութեան աշխատակիցները եւ Պոլսոյ մէջ ան դարձեալ դիմաւորուեցաւ ապահովութեան աշխատակիցներու կողմէ: Տեսագրութիւններուն մէջ յստակ կ'երեւի, որ Զրանդ Տիւնքի սպանուեցաւ տասնեակ մը ապահովութեան աշխատակիցներու ներկայութեան: Հակառակ այս բոլոր տեսագրութիւններուն, որոնք ներկայացուած են դատարանին՝ 12 տարի է ի վեր պետութիւնը այս մարդոց՝ ապահովութեան աշխատակիցներուն, չէ կանգնեցուցած արդարադատութեան առջեւ, իսկ անոնց, զորս կանգնեցուցած է, չէ դատապարտած եւ ազատ արձակած է», ըսաւ Փայլան:

Փայլան ընդգծեց նաեւ այն հանգամանքը, որ պետութիւնը միշտ փորձած է այս սպանութիւնը բարդել «Երկենքոն» խմբաւորման կամ կիւլէնականներուն վրայ, սակայն իրականութիւնը այն է, որ անկիւ պետութիւնը կազմակերպած է խրախուսած է, իսկ բոլոր անոնք, որոնք առնչութիւն ունեցած են Տիւնքի սպանութեան, պետական բարձր պաշտօններ ստացած են:

Հայ պատգամաւորը արտայայտեց այն համոզումը, որ սպանութեան պատասխանատուները ծածկողները մասնակից կը դառնան այդ սպանութեան:

Այս, Փայլան խորհրդարանին ներկայացուց Զրանդ Տիւնքի սպանութիւնը ուսումնասիրող խորհրդարանական յատուկ յանձնաժողով հիմնելու առաջարկը:

«Զրանդ Տիւնքի «Ակօս» թերթին մէջ Սապիհա Կեօքչէնի մասին հրապարակած յօդուածէն ետք դարձաւ ազգայնամոլ շրջանակներու թիրախ: Յօդուածէն ետք, սպայակոյտը յայտարարութիւն տարածեց, ապա Տիւնքի կանչուեցաւ Պոլսոյ նահանգապետարան եւ «զգուշացուեցաւ»: Անկէ ետք ալ Տիւնքի քրեական օրէնսգիրքի 301-րդ յօդուածին (թրքութիւնը վիրաւորելու) յատկանշներով դատուեցաւ: Դատարանը դատաւճիռ տուաւ (6 ամսուան բանտարկութիւն): Բարձրագոյն դատարանը վճիռը հաստատեց՝ հակառակ մասնագիտական գէլոյցին ու դատախազի առարկութեան: Այն գործընթացին, որ յանգեցուց անոր սպանութեան, կ'ուղեկցէր այնպիսի լրատուութիւն, որ անոր հայկական ինքնութիւնը ազգայնամոլ խումբերուն թիրախ կը դարձնէր: «Թուրքերու թշնամի հայ» ու այլ պիտակաւորումներու միջոցով Տիւնքի իսկական թիրախ դարձաւ: Կառավարութիւնը չկանգնեցուց Տիւնքի թիրախաւոր-

ՀՐԱՆԴ ՏԻՆԷ (1954-2007). ԹՈՒՐԵՒՈՅ ԿԵՐԱՋԱՐԹՆԵԱԼ ՀԱՅՈՒԹԵԱՆ ՊԱՏՊԱՐԿԵՐ ՆԱԳԱՏԱԿԸ

Լ. ՊԵՐՊԵՐԵԱՆ

19 Յունուարին, տասնեամեկ տարի առաջ, նահատակուեցաւ հայ ժողովուրդի մերօրեայ հերոսներէն Զրանդ Տիւնքի:

2007 թուականի ճիշդ այս օրը Պոլսոյ գլխաւոր թաղամասերէն Շիշլիի մէջ գտնուող իր «Ակօս» թերթի խմբագրատան առջեւ Զրանդ Տիւնքի գոհ գնաց թրքական հայատեացութեան արձակած մոլեգին երեք փամփուշտներու...

53 տարիքը դեռ չէր բոլորած հայութեան ձայնը իւրովի ներկայացնող, հայ ժողովուրդին դէմ թրքական պետութեան գործադրած Տեղասպանութեան ճշմարտութիւնը քաջաբար ու բարձրաձայն արտայայտող եւ, ընդհանուր առմամբ, յանուն ազատութեան ու արդարութեան իր գերագոյնը՝ կեանքը գոհաբերելու պատրաստ Զրանդ Տիւնքի:

Տիւնքի վրայ մահացու փափուշտը արձակող թուրք երիտասարդ ոճրագործը, տեսախցիկի արձանագրութեան համաձայն, թրքաբարոյ «Կեաւոր» անարգական բացազանցութեամբ կնքեց իր արարքը եւ հեռացաւ ոճիրի վայրէն:

Ոչ մէկ կասկած, որ կատարուածը քաղաքական ոճիր էր եւ ծնունդն էր թրքական ազգայնամոլ այլամերժութեան, որ այս պարագային, հայատեացութեամբ մոլեգնած էր:

Ոչ մէկ կասկած նաեւ, որ պետականօրէն ներշնչուած ու յանձնարարուած ոճիր էր Տիւնքի ահաբեկումը: «Ակօս»-ի խմբագրապետը արդէն յաճախակի մահուան սպառնալիքներ կը ստանար Զայնց ցեղասպանութեան Թուրքիոյ կողմէ ճանաչումին ի նպաստ բարձրաձայն իր արտայայտած մտածումներուն եւ ստորագրած յանդուգն գրութեանց համար: Այդ սպառնալիքներուն դէմ պաշտպանուելու համար Տիւնքի դիմած էր պետական սպասարկութեանց հսկողութեան եւ, առ այդ, գետնուած էր խմբագրատան սեմին շարժումները արձանագրող տեսախցիկը: Հետեւաբար բացառուած էր, որ ինքնագլուխ մոլագարի մը գործը ըլլար օր ցերեկով այդպէս՝ համարձակօրէն կատարուած Տիւնքի սպանութիւնը:

Այդ նկատառումներով ալ կայծակնային արագութեամբ շղթայագերծուեցաւ բողոքի ընդոստ ալիք մը՝ գործուած քստմնելի ոճիրին դէմ: Ոչ միայն Զրանդ Տիւնքի պարագաներն ու ընկերները, ոչ միայն Պոլսոյ հայութեան իրաւատեր շրջանակները, այլեւ նոյնինքն թուրք հասարակութեան ազատախոհ ու արդարամիտ մտաւորականներն ու քաղաքական գործիչները փութացին տեր կանգնելու հայոց նորօրեայ նահատակին ու անոր Պատգամին՝ «Մենք բոլորս Զրանդ Տիւնքի ենք», «Մենք բոլորս հայ ենք» վանկարկումով հետեւելով անոր յուղարկուածութեան բազմաազարանոց թափօրին:

Օրին ստեղծուեցաւ նաեւ այն տպաւորութիւնը, որ վարչապետ Էրտողանի ղեկավարած թուրք պետական աւագանին եւս ընդվզած էր ազգայնամոլ ծայրայեղականներու վերագրուած Տիւնքի սպանութեան դէմ: Այդ իմաստով պաշտօնական ամբաստանութիւններ ալ հնչեցին թուրք պաշտօնական շրջանակներու կողմէ, որոնք թրքական բանակին եւ յատուկ սպասարկութեանց մէջ յայտնագործելու ուղեցին ոճրային որջեր...

Զրանդ Տիւնքի ահաբեկման ետին կանգնած մութ ուժերը բացայայտելու եւ օրէնքի խստութեամբ պատժելու պաշտօնական նկրտումները այնքան խորամանկութեամբ շահարկուեցան Թուրքիոյ այժմու իշխանութեանց կողմէ, որ Էրտողան սկսաւ բարի վարուց վկայագիրներ ստանալ մեծապետական աշխարհի աջէն ու ձախէն: Այդ դրամագլուխով ալ պաշտօնական Անգարան փորձեց Եւրոպական միութիւնը իր մուտքը դիւրացնելու եւ համաշխարհային բեմի վրայ ցեղասպանի իր մտապատկերը «բարելաւել»-ու հաշիւներով, առաւելագոյն չափով շահարկել:

հայերթուրք յարաբերութիւններու բնականոնացման օրակարգը՝ շարունակ տարածելով այն թիրմացութիւնը, որ թրքական հանդուրժողականութեան շնորհիւ ապացոյցը Անգարա պիտի տար Զրանդ Տիւնքի ահաբեկման պատասխանատուներուն անխնայ բացայայտումով ու պատժումով:

Բայց այդ բոլոր խոստումներն ու թիրմացութիւնները շատ շուտ մոռցուեցան եւ սուտ փուլիկներու պէս օդը ցնդեցան:

Թուրք պետական այդ կեղծիքին մերկացումը կատարեց «Զրանդ Տիւնքին» խորագիրը կրող իր բանաստեղծական անուղղակի փխտաճանաչումով՝ պոլսահայ մեծատաղանդ բանաստեղծ Չահրատ:

«Աղանիները համոզեցին, ըսին որ իրենց վրայ չէն կրակէր. Զրանդ հաւատաց: Թեպետ երկչոտ՝ հաւատաց, թէ աղանի մըն է:

Բայց կրակեցին: Նախատեսած էր, մէկ քանի տարի առաջ ըսած էր ինծի.

«Իմ մահը պիտի ըլլայ ոտքի վրայ՝ կանգնած, ոչ թէ պառկած՝ անկողնի մէջ»:

«Թող պառկի լոյսերու մէջ: Եթէ մեզի հարցնէք, ան միշտ յաղթական պիտի կանգնի՝ անաղարտ արձանի մը պէս»:

Տիւնքի նահատակութենէն հինգ տարի ետք, թրքական արդարադատութիւնը չվարանցաւ սուտ ու կեղծիքով եզրափակելու Տիւնքի պետական ահաբեկման դատաքննութիւնը՝ միակ եւ ինքնագլուխ յանցագործի մը վերագրելով կատարուած ոճիրը եւ ցմաք բանտարկութեան դատապարտելով զայն: Բայց 17 Յունուար 2012-ի այդ խայտառակ դատավճիռով թրքական իշխանութիւնները նաեւ հեգնեցին ողջմտութիւնը արար-աշխարհին, երբ պաշտօնապէս յայտարարեցին, որ Տիւնքի սպանութիւնը «կազմակերպութեան մը գործը չէ»...

Եւ ահա Տիւնքի նահատակութեան տասնամեկամեակին անգամ թրքական արդարադատութիւնը

ՀԱԼԷՊԻ ՆԱՀԱՆԳԱՅԻՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴԻ 2019-Ի ՀԵՐԹԱԿԱՆ ԱՌԱՋԻՆ ՆԱՏԱՀՐՉՄՆԻ ԶԵԿՈՅՑ

Հալեպի Նահանգային խորհուրդի 2019-ի հերթական առաջին նըստաշրջանը տեղի ունեցավ 20-21 Յունուարին: Ժողովը նախքան օրակարգերու քննարկումը հանդիպում ունեցավ Նահանգապետ Հուսեյն ալ Տիսալի հետ և լսեց անոր զեկոյցը վերջին եռամսեակին Նահանգի իրավիճակին շուրջ: Նահանգապետ

ին չէ աւարտած: Առաջին՝ Համայնի գաւառական շրջանին մէջ փոքր տարածքի մը վրայ գործող ահաբեկչական խմբաւորման ստեղծած խոչընդոտներուն պատճառով, որուն հետ բանակցութիւնները կը շարունակուին: Երկրորդ՝ օդի աննպաստ ըլլալուն պատճառով: Հալեպի ելեկտրականութեան

տը հաստատեց, որ գինուորական գետնի վրայ յաղթանակ արձանագրեցինք, սակայն այս նուաճումը չհանդուրժող արտաքին ուժեր որպէս պատասխան տնտեսական պատերազմ յայտարարեցին: Ամիջապէս ի գործ դրուեցաւ վառելանիւթի տնտեսական շրջափակման ծրագիրը և բեռնատար նաւերը

ընկերութեան տնօրէնը յայտնեց, որ Հալեպի տրամադրուած հոսանքին քանակը չէ նուազած, սակայն սարքերու տոկալու կարողականութիւնը նուազած է ձմրան եղանակին, որովհետեւ ջերուց իջնելու գործածութիւնը բարձրացած է: Ան բացատրեց որ պատերազմէն առաջ սարքերուն մէջ պղինձ կ'օգտագործ-

Կիպրոսի եւ Եգիպտոսի Նահանգապետներուն մէջ արգելափակուեցան: Այս ծրագիրին նպատակը քաղաքացիին առօրեան դժուարացնելն էր, որուն ցայտուն անդադարձը անցնող շաբաթներուն երկրին մէջ ստեղծուած կազմի տագնապն էր: Սակայն Նահանգային խորհուրդի ողջունելի ջանքերով կարելի եղաւ կազմի տագնապի մակարդակը հնարաւորինս նուազեցնել:

ուեր, սակայն պատերազմին պղնձագողութեան հետեւանքով ստիպողաբար օգտագործուած է ալիւմինը, որուն տոկալու կարողութիւնը պղինձէն շատ նուազ է:

Նահանգապետը շեշտեց, որ բոլորս պիտի աշխատինք Հալեպի համար, ո՛չ ոք օրէնքէն վեր պիտի համարուի, յանուն քաղաքացիի բարօրութեան ջանք պիտի չխնայենք եւ սխալողները համարատուութեան պիտի իրաւիրենք:

բ.-Կազմի տագնապ.- Վերջին օրերուն երբ կազմի բաշխումը ցերեկային եւ գիշերային հերթականութեամբ սկսաւ կատարուիլ, ճշումը բաւական նուազեցաւ: Կը նախատեսուի, որ մինչեւ շաբաթավերջ տագնապը վերջ գտնէ:

Ժողովը իր օրակարգերուն մէջ հիմնականօրէն քննեց.-

գ.-Ժողովը քննարկեց նաեւ «խելամիտ բացիկ الجباقة الذكية»-ի գործածութեան առաւելութիւնները, որ շատ մը հարցերու կարգաւորման որպէս միջոց պիտի ծառայէ: Ներկայացուեցան գիւղերու մէջ բացիկ գործածել չկարենալու հարցերը եւ լուծումներ որդեգրուեցան:

ա.-Հալեպի ելեկտրականութեան մատակարարման հարցը.- Նահանգապետը բացատրեց, որ Համայնի հասնելիք նոր գիծի բանեցումը երկու պատճառներով տակա-

դ.-Խօսուեցաւ կրթական կա-
Նահանգային խորհուրդի անդամ Փաստաբան Մարիա Գաբրիէլեան Լուսանկարները՝ Հայկ Ուրֆալեան
Շաբ. էջ 14

ԲԵՐԻՈՅ ՀԱՅՈՑ ԹԵՍԸ ՕԺՏՈՒԵՑԱՒ ՆՈՐ ՔԱՅԱՆԱՅՈՎ

Ուրախութեամբ կ'արձանագրենք եւ մեր ժողովուրդի գաւակները կը տեղեկացնենք, որ Բերիոյ Հայոց Թեմը, յատկապէս

պում ունեցաւ շրջանի Թաղականութեան եւ Նորանշանակ քահանային հետ:

Լաթաքիոյ եւ ծովեզերեայ շրջանը ունեցաւ իր մնայուն քահանան: Արդարեւ, Բերիոյ Հայոց Թեմի Առաջնորդ Գերշ. Տ. Շահան Ս. Արք. Սարգիսեան համախորհուրդ Ազգ. Իշխանութեան (Կրօնական Ժողով եւ Ազգ. Վարչութիւն) եւ ընդառաջելով Լաթաքիոյ Ս. Աստուածածին եկեղեցւոյ Թաղականութեան, տնօրինում կատարեց, որ մշտական քահանայ մը իր-

Կիրակի, 20 Յունուար 2019-ի առաւօտուն, Լաթաքիոյ Ս. Աստու-

ծածին եկեղեցւոյ մէջ, քահանայ հայրը մատուցեց պաշտօնական անդրանիկ պատարագը: Առաջնորդ Սրբազան Հայրը իր պատգամին մէջ ընդօժեց ծառայութեան գերագանց արժէքը հայ եկեղեցւոյ ու մանաւանդ եկեղեցականի կեանքին մէջ, որ սակայն պայմանաւորուած է «Գերագոյն պատուիրանով՝ սիրով, անարատ սրտով, մաքուր

խղճմանքով եւ անկեղծ հաւատով» (Ա. Տմ. 1.5): Ս. եւ Ամնահ պատարագէն յետոյ «Գանձասար» սրահին մէջ տեղի ունեցաւ պաշտօնական շնորհա-

րու հոգեւոր հովիւ ծառայէ Սուրիոյ ծովափի հայութեան:

Կրժ. Տ. Վազգէն Զիւլ. Զեշտեցեան պաշտօնական խնդրագիրով ներկայացաւ թեմակալ Առաջնորդին, ինչպէս նաեւ իր հոգեւոր ծառայութեան

նախկին շրջանէն՝ Սպահանի Հայոց Թեմի Առաջնորդէն բարի վարուց վկայութեամբ, գործադիր իշխանութեան քննարկումներէն յետոյ, նշանակուեցաւ Լաթաքիոյ եւ ծովափի հոգեւոր հովիւ: Արդէն Նոր տարուան յաջորդող օրերուն Տ. Վազգէն ժամանեց Լաթաքիա՝ Ս. Ծննդեան տօնին եւ ժողովրդային տնօրինքներուն սկսելու համար:

Ս. եւ Ամնահ պատարագէն յետոյ «Գանձասար» սրահին մէջ տեղի ունեցաւ պաշտօնական շնորհա-

ւորանք Առաջնորդ Սրբազան Հայր, Ազգային Իշխանութեան, Թաղականութեան ու մանաւանդ քահանայ Հայր:

Շաբաթ, 19 Յունուար 2019-ին, Թեմակալ Առաջնորդ Սրբազանը

Ուրախութեան եւ ցնծութեան մթնոլորտին մէջ հաւատացեալ ժողովուրդը իր երախտագիտութիւնը յայտնեց այս տնօրինումին համար եւ մեծ խանդավառութեամբ եկեղեցւոյ, դպրոցին եւ ազգային կեանքին կառուցելու յանձնարարութեամբ վերադարձան իրենց տունները:

Թող Ամենակալը օրինէ՛ Նորանշանակ քահանայ հայրը իր առաքելութեան ու ծառայութեան մէջ:

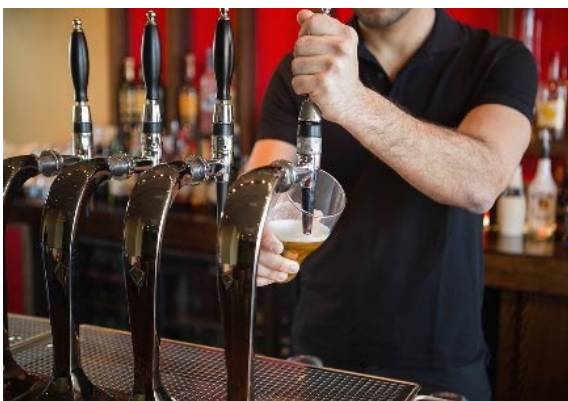

Բարոն

Գեորգ Յակոբեան

Պրն. Բիզնեսի սենեակներն մեկը, Չեխիան պատկից սենեակը, Յունաստանի Թեսալոնիկե քաղաքը էն եկած կլեքսաստորը՝ վարձած էր: Թե՛ս Չեխիո ու կլեքսաստոր նոյն յարկի միացեալ լուացարան-բաղնիքը կը գործածէին, բայց անոնց ծանօթութիւնը երբեմն առաւօտեան բաղնիքին դրան առջեւ կիսարթուն վիճակի մէջ իրարու «good morning» ըսելու սահմանը չէր անցած: Շաբաթավերջ մը, որոշեցին միասին կարիչ բապ երթալ եւ գարեջուր խմել: Առաջարկը Չեխիինն էր, որովհետեւ ան կը հաւատար, որ մտերմանալու ամենէն դիւրին ձեւը միասին ուտել-խմելն է: «Կերելի այս պատճառով ալ «ընկեր» բառը՝ ընդ-կեր բաղադրիչներէն կազմուած, բառացիօրէն միասին ուտող կը նշանակէ եւ շատերը ընկերութիւնը միասին ուտել-խմելու սահմաններէն դուրս եւ շատ անելի բարձր ու վսեմ տեսելու ոչ ունակութիւն, ոչ ալ պատրաստակամութիւն ունին» կը մտածեր ան:

Պարը խճողուած էր: Իրենց բախտէն, երկու հոգի, որոնք պարին ճիշդ մէջտեղը, գարեջուրերու 7-8 տեսակ պարունակող արծաթագոյն ծորակներուն ճիշդ դիմաց նստած էին, ելան իրենց տեղէն ու մեկնեցան: Տղաքը անմիջապէս մօտեցան տախտակէ բարձր աթոռներուն եւ անոնց տեղը գրաւեցին: Չեխի

պարզապէս նիւթ մը սկսելու համար էտիին ու Թոմիս պատմութիւնը պատմեց կլեքսաստորին: Երկուքը քննարկեցին, թէ ինչպէ՛ս անհատական դէպքեր կ'ազդեն մարդոց կեանքի ընթացքին, հաւատալիքներուն, սկզբունքներուն եւ գործունեութեան վրայ: Երբ արդէն յարաբերեցին իրենց քննարկումներուն մէջ, կլեքսաստոր շարունակեց.

-Ամեն մէկ պատմութիւն մը, հանգոյց մը, պայքար մը, մարտահրաւեր մը ունի իր մէջ ու երանի անոր, որ կ'ուզէ եւ կրնայ բաժնեկցիլ այդ բոլորը իր միջավայրին հետ...: Ես ալ պատմութիւն մը ունիմ, Բարուն իս մասին է: Խօսակցական յունարէնով մեծ հօր «Բարուն» կ'ըսենք: Բարուն շատ կը սիրէի: Իրեն հետ ժամանակ անցնելը իսկական երջանկութիւն էր: Բոլորս գիտէիք, որ ան Թեսալոնիկէ ծնած, համաշխարհային առաջին պատերազմին ծնողագուրկ դարձած Մաքսիմոս Բարուն է,

որ Տիմիդրա մեծ մօրս հետ ամուսնանալէ ետք, հօրս եւ հօրաքրոջս լոյս աշխարհ բերած ու մեծցուցած են: Ան տարիքով բաւական յառաջած էր, բայց գիտակցութիւնը տեղն էր: Երբ հիւանդացաւ, շաբաթներ անկողինին ծառայեց եւ իր կեանքին վերջին օրը, մահիճին վրայ մեր բոլորը անսպասելի իրականութեան մը առջեւ դրաւ: Ես մեր ամբողջ ընտանիքը փոթորկեց:

Ես ընդամենը 8-9 տարեկան էի այն ժամանակ, բայց մինչ այս այդ

օրը պահը կը յիշեմ, երբ հայրս գիւ ու քրոջս Բարունին ննջասենեակը կանչեց, ըսելով թէ Բարուն շատ կարեւոր բան ունի ըսելիք: Բարուն արդէն ուժ չունէր գլուխը բարձէն վերցընելու: Ան իր մեղրագոյն աչքերով մահճակալին չորս կողմը հաւաքուած կնկան, տղուն, աղջկան, հարսին ու թոռներուն կը նայէր: Զանի մը վայրկեան իւրաքանչիւրիս նայելէ ետք, «ես խոստովանութիւն մը ունիմ» ըսաւ եւ արցունքախառն ապրումներով սկսաւ պատմել:

Սիրելիներս, ես թերեւս վաղը ձեզի հետ չըլլամ այլեւս, բայց կ'ուզեմ որ գիտնաք, թէ ես ով եմ: Ես ձեր գիտցած Մաքսիմոս Բարուն չեմ: Ես յոյն չեմ: Ծնողներս յոյն չեին: Իմ բուն անունը Մարտիրոս է: Ես Յայ եմ: Յեղասպանութեան օրերուն ծնողներս կորսնցուցի, մօրեղբօրս միջամտութեամբ գաւառէն Պոլիս, Պոլիսէն ալ նաւակով Թեսալոնիկէ հասանք: Փոքր տարիքիս շատ դժուարութիւններ դիմագրաւեցի, հայ ըլլալուս պատճառով չուզեցի անելի չարչարուիլ եւ որոշեցի անունս փոխել եւ մոռնալ իմ անցեալը...: Յոյնէ անելի յոյն փորձեցի ըլլալ: Ձեզ որպէս յոյն մեծցուցի: Յայերէն արդէն չեմ յիշեր: Բայց սրտիս մէջ, հոգւոյս մէկ անկիւնը հայ ըլլալու եւ այդ ինքնութիւնը ծածկելու, չբացայայտելու ցաւը ամեն օր տանջեց զիս: Յաւով ապրեցայ, բայց չեմ ուզեր ցաւով մեռնիլ... կ'ուզեմ հանգստանալ: Ես Յայ՛ եմ, ներքե՛ք ինձի, ես հայ եմ: Մաքսիմոս Բարուն Յայ է՛:

-Ինչ... ինչեր կը խօսիս, հայրիկ, այս ինչ պատմութիւններ են, բացազանչեցիք բոլորս, բայց արդէն ուշ էր: Մարտիրոս Բարուն հանգըստացած էր...:

(շարունակելի)

ԿՍՄԻԹ

ՄԱՐԴ-ՈՒԺ

Փշակն

Կ'ըսեն թէ օրերս պատկառելի ժողով մը պիտի գումարուի ու ծրագիր մշակուի մարդուժի պատրաստութեան համար: Սպիտակ թուղթերու վրայ ահագին մեծան պիտի հոսի եղեր, որ գրաւոր լուծում մը տրուի մարդուժի նուազումի անլուծելի հարցին: Հիմնադրամ մըն ալ հաստատելու ծրագիր կայ եղեր: Հարկաւ, ամեն հարց դրամով կը լուծուի: Մարդոց կարելիութիւնները գործի վերածելու համար ծրագիր պետք է ուրեմն, հիմնադրամ պետք է, ժողովներ պետք են: Գորդեան հանգոյց է, ինչ է սա մարդուժը, որուն նուազումը, անկումը կը հղիվենք օրն ի բուն առանց դոյզն քայլ մ'իսկ անելու:

Ժողով-մողով կարիք չկայ: Մարդուժի նուազումին պատճառներէն մեկն ալ տաղանդաւորները լուսանցքի տակ պահելու ոմանց մոլուցքն է երբեմն: Պահ մը մտածեցէք, թէ ինչ կը մատուցուի նոր սերունդին, ի՞նչ կը սորվեցնենք անոր, երիտասարդին դիմաց դռներ կը բացուի՞ն, անոր փորձառութիւն շահելու առիթ կ'ընծայուի՞...: Բացառութիւնները յարգելի եւ օրինակելի են միշտ:

Ուժը ժողովներէն պիտի ծնի, թէ գործի դաշտէն: Պարզ այս իրականութիւնը իմանալու համար գիտնական կամ հմուտ ժողովական ըլլալու կարիք ալ չկայ: Քիչ մը հոգատարութիւն, քիչ մը զօրակցութիւն, անաչառ նշանակումներ պաշտօնի ու մեր երիտասարդները պիտի կարենան ուստում արձանագրել մէկէ անելի մարդերու մէջ:

Մարդակերտում, մարդուժի պատրաստութիւն կը հղիվենք ու տարիներ ետք մարդ կ'որոնենք պաշտօնի նշանակելու համար եւ իբրեւ թէ չենք գտներ: «Հոս տազնապ կայ, հոն տազնապ կայ» կը կրկնենք ու չկան, չունինք, չեն հետաքրքրուած այս ասպարէզով կ'ըսենք՝ արդարացնելու մեր իսկ թերացումը:

Ծուռ նստիկը, շիտակ խօսիկը: Այսքան ատեն ծմումած բերով խօսեցանք ու շիփ-շիտակ նստանք ու նստիլ տուիկը բոլորին... Նստան ու թմրեցան, թմրեցան ու թմրեցուցին՝ խանդ ու եռանդ ունեցողները:

Եսակեղրուն աշխատանքի արդիւնք է նաեւ մարդուժի նուազումը, որ ամուրթեան կրնայ հասնել հաւաքականութիւնը ու հեռու պահել տաղանդաւոր մեր երիտասարդները:

Ոմանց համար ամեն բան անյոյս է, քանի որ նորերը «անկարող են, անփորձ են ու անմիտ...»: Ծիշող հակառակն է սակայն, նորերը նորարարութիւն պիտի մուծեն ու ժանգ կապած ծրագիրները նոր ձեւերով կեանքի կոչեն, եթէ առիթ տրուի անոնց:

Փնտռեցէ՛ք կը գտնեք, ճամբայ բացեք՝ յառաջացող կը տեսնեք, առիթ ու փորձառութեան դաշտ ընծանեցէ՛ք կը համոզուիք, որ մարդուժի նուազումը, տարիներու ընթացքին, իրենց պաշտօնին կառչած եսակեղրուն անհատներուն, երիտասարդ տարրը չքաջալերողներուն, նորէն ու նորութեան վախճողներուն անշարժութեան հետեւանքով յառաջացած է մեր միջավայրին մէջ:

«Գանձասար» շնորհակալութեամբ ստացաւ դոկտ. Անի Ֆիշենկճեանի «ԱՐԵՒՍԱՅԱՅԵՐԷՆԻ ՔԵՐԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆ ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ» (Յետայտնեանական շրջան) գիրքը, հրատարակութիւն ՀՀ Սփիւռքի Նախարարութեան ՀՀ ԳԱ Յ. Աճառեանի անուան լեզուի ինստիտուտի: Երեւան, 2018:

ՎԵՐԱԾԱՊԿԵՑՆԵՆՔ ԹԱՏԵՐԱԿԱՆ ԿԵԱՆՔ

Սարգիս Խաչատրյան

Մարդ արարածը, ֆիզիքական աման կողքին, մտային աճումի, գարգացումի ալ կարիք ունի: Աճումի հիմնական ազդակները ուսումնառման և մասնագիտությունն են: Մասնագիտության կողքին, սակայն, միջավայրը, մշակութային գործունեությունը կը նպաստեն մտային մեր աճումին: Ու որքան լայն տեղ ունենան անոնք համայնքային մեր կեանքին մէջ, այնքան կը բարձրանայ մեր հաւաքական գիտակցութեան մակարդակը, այնքան կը գարգանայ մեր միտքն ու աշխարհայեացքը:

Այս նախաբանը կ'արձանագրեմ անդրադառնալու մանաւանդ մեր գաղութի մշակութային կեանքին: Անոր մաս կը կազմեն երգչախումբը, պարախումբը, երաժշտական երեկոներն ու յատկապէս թատրոնը:

Թատրոնը մեծ դեր ունի մտաւոր մեր աճումին մէջ, որովհետեւ մեզ կը մղէ ինքնաստիճանումի, կը յղէ մեր գեղարուեստական ճաշակը, կը գարգացնէ հիւմորի գագու-

այս պատասխանատու դերին: Այս համեստ փորձառութիւնը շատ բան սորվեցուց ինձի:

Ոմանք կը կարծեն, թէ դերասան ըլլալու համար բաւարար են անհատական տուեալները, դեմքի արտայայտութիւններն ու ճկուն շարժումները: Իրականութեան մէջ, սակայն, դերակատարը պէտք է ե՛լ հոգեպէս, ե՛լ մտովի թափանցէ իր ստանձնած դերին մէջ, մարմնաւորէ տուեալ անձը ոչ միայն արտաքինապէս, այլ ներքին իր աշխարհով: Թատրոնը այս իսկ պատճառով կոչուած ըլլալու է արուեստներուն հայրը:

Հայ մշակոյթը հարուստ է թատերագիրներով, սակայն, ներկայիս բաց մը նկատելի է այս մարզին մէջ, յատկապէս սփիւռքահայ դաշտին մէջ: Պարունեան, Թումանեան, Շանթ եւ այլ գրողներ հիանալի թատերգութիւններով հարստացուցին մեր գրականութիւնն ու մշակոյթը: Փառք ու պատիւ հայոց արքայ Արտաւազդ Բ.-ին, որ ստեղծեց հայ թատրոնը այնպիսի ժամանակա-

մը՝ մատնանշելով մեր ազգային թէ ընկերային կեանքի թերութիւնները: Թատրոնը բեմ բարձրացած մեր կեանքն է՝ իր ողբերգական եւ կատակերգական կողմերով:

Ես, որպէս դերակատար, երբ բեմահարթակին վրայ կանգնիմ, կը դառնամ դերը մարմնաւորող հարազատ կերպար մը: Այլ աշխարհ կը մտնեմ, կը տխրիմ, կը յուզուիմ ու այդ աշխարհը կը բանամ հանդիսատեսին դիմաց: Շատ լուրջ աշխատանք է թատրոնը: Ահա թէ ինչո՞ւ երբ դեր մը կը ստանձնեմ, կ'ուզեմ լաւապէս ըմբռնել անոր ամենահետին մանրամասնութիւնները:

Վերջերս առիթ ունեցայ ներկայացնելու Կոմիտասի դերը: Պահ մը տատամսեցայ, ես պիտի կարենայի՞ այս տիտանը մարմնաւորել իր ապրումներով, իր լրջութեամբ ու ձգտումներով, թէկուզ քանի մը վայրկեանուան համար: Պիտի կարենայի՞ ասորի իր տաղանակները եւ հանդիսատեսին ներաշխարհը թափանցելով գիւնք ալ յուզել, մտածումի մղել: Թատերական կեանքի մէջ փորձառութիւն ունեցող ընկերներս օգնութեան հասան, իսկ Կոմիտասի մասին զանազան գիրքեր ընթերցելով հոգեպէս պատրաստուեցայ

հատուածի մը մէջ, երբ նոյնիսկ հայոց տառերը գոյութիւն չունէին:

Ո՞ր են մեր ներկայ թատերագիրները, ինչո՞ւ մեր գրականութիւնն ու բեմը չեն հարստանար թատերական նոր գործերով, իսկ ի՞նչ վիճակ կը պարզէ թատերական կեանքը մեր գաղութէն ներս, ինչո՞ւ հարկ եղած հետապնդումն ու քաջալերանքը գոհացուցիչ չեն համարուիր:

Ողջունելի են թատերական կեանքը քաջալերող բացառութիւնները, սակայն տարուած աշխատանքը բաւարար չէ: Անհրաժեշտ է ունենալ թատերական մնայուն խումբեր, քաջալեր հանդիսակալ գրողներու, որպէսզի Հայաստանի թատերական կեանքը վերստին ծաղկի ու մրցունակ դառնայ:

Թատրոնը համն ու հոտն է կեանքին, մեր մտային աճումին նպաստող կարելոր ազդակ է ան:

Ուրեմն մնանք հաւատարիմ ժառանգորդը թատերական մեր գանձին ու վերականգնումի աշխատանքներուն մէջ մտահան չընենք մշակութային կեանքի, յատկապէս թատրոնի վերածաղկումը, որ նոյնքան կարելոր է, որքան՝ դպրոցն ու եկեղեցին:

ԲՈՒԹԵԱՆ ՀԵՏԵՐՈՎ...

Լարուս Արթուր

Այսօր բնութիւնը իր մրրկաշունչ եղանակը կը նուագէ:

Ողողուած անձրեւի պատկեր մը կը դիտեմ: Անոր վրայ կաթկթող շիթ-շիթ նոր կաթիլներ կ'ընկնեն օղակներ կազմելով գգայնութեան լարերուն շնիւղ կու տան եւ կը բարձ-

պարհն է: Հակառակ որ նոճին մահուան խորհրդանիշն է, սակայն բաւաստեղծ անոր մէջ կը նկատուի լոյսի, բիւրեղացումի եւ մշտնջենական կեանքի գոյութիւնը: Իսկ վաղամեռիկ բանաստեղծ Միսաք Մեծարեց «Ծիածան» հատորին մէջ գարնան

րացնէն ինքնամոռացութեան հոսանքը: Յուշերու պահեստանոցէն կը ծլարձակուին ամենէն թաքուն ապրումներն ու խաբկանքը...

Իւրաքանչիւր անձ բնութեան ելեւելները տարբեր դիտանկիւնէ կը դիտէ, կը նշմարէ եւ իւրայատուկ գգացողութիւններու ծուփին մէջ կը լողայ: Իսկ գերգագացողութիւնը բնութեան նկատմամբ՝ արուեստագետներուն մօտ Աստուածատուր ընծայ մըն է: Այդ կարողութիւնը ժամանակի ընթացքին կրնայ աւելի գարգանալ ու շրջան մը վերջ բնութիւնը սլացքի մղիչ ուժ եւ խորհրդանշական միջոց կը դառնայ՝ ազգի մը պատմութիւնը, գագացում մը, յոյզ մը կամ հոգեկան տագնապ մը արտայայտելու համար: Ուստի արուեստագետը իր գործերուն մէջ կը ներկայացնէ բնութեան զանազան տարրերը, գոյները եւ ձայները ու զանոնք կը կապէ կեանքին ու մահուան, լոյսին եւ մթութեան, սիրոյ եւ ատելութեան, յոյսին եւ հիասթափութեան հետ:

Օրինակ՝ բանաստեղծ Իստրալի հոգին, «Նոճաստան» իր քառասուն քերթումներուն ընդմէջէն, թեւասլաց նոճի անտառներուն մէջ կը ճեմէ: Ան բարդ ոճով կը ներկայացնէ մահուան եւ յաւերժութեան գաղափարը: Անոր համար նոճի ծառը երկրէն երկինք տանող ճանա-

բոյրն ու սիրոյ հպանցիկ հեշտանքը կը հիւսէ: Գիշերուան հոսող լոյսին հետ է, որ կը ծաղկի երիտասարդ բաւաստեղծին ստեղծագործ նրբութիւնը:

Մեծարեց իր բառերով բնութեան իսկական տեսարան մը կը գծէ ընթերցողին առջեւ: Հոն գիտնով վարդերը, իրենց բոց թեւերուն մէջ, բոսոր իղձերով կը գրկեն երիտասարդ բանաստեղծին վառ երագանքները:

Երկու բանաստեղծները մեղախօսութիւն կատարելով բնութեան հետ, իրենց ներաշխարհը կը ցոլացնեն գրականութեան անդաստանին մէջ: Մեծարեց մաքուր, յստակ ու պայծառ գոյներով երեւակայական թռիչք կու տայ ընթերցողին, իր ապրումները կը խտացնէ հոգեհարազատ ու գգացական գաղափարներու մէջ: Իսկ Իստրալի մերթ հանդարտ ու մերթ ալեկոծ բառերով, նիւթական աշխարհէն հեռու, կը ճրգտի դէպի անհունին, անչափելիին ու աննիւթականացման: Ան, որպէս փաստ, կը փարի նոճիներու անտառին, հզօր խաւար լեռներուն եւ յոյզ ծովու կոհակներուն:

Ի վերջոյ մարդը բնութեան մէկ մասնիկն է: Ան իր նորածիլ երագները, ցանկութիւնները, յուզումները, խռովքը եւ ապրումներու յաւերժացումը միախառնուած կը գտնէ բնութեան տարրերուն ու գոգին մէջ:

ՀՈԳԵՀԱՆԳԻՍ

Տեր Գրիգորեան ընտանիքը շնորհակալութիւն կը յայտնէ բոլոր անոնց, որոնք անձամբ, ծաղկեպսակով, նուիրատուութեամբ կամ հեռածայնով մասնակից դարձան իրենց հարազատին՝

ՀԱՆԳՈՒՅԵԱԼ
ՅԱԿՈՒՅԵՐ ԳՐԻԳՈՐԵԱՆԻ

մահուան սուգին:

Հանգուցեալի քառասունից հոգեհանգստեան պաշտօնը պիտի կատարուի Կիրակի, 3 Փետրուար 2019-ին, յաւարտ Ս. Եւ Անմահ Պատարագի, Ս. Աստուածածին Եկեղեցոյ մէջ, Վիլլաներ -Հայկա:

Յետ հոգեհանգստեան արարողութեան ցաւակցութիւնները պիտի ընդունուին ԱՄՇ Տան «Նիւ Սպիտակ» սրահէն ներս:

* Ներկայս ընդունիլ իբրեւ քառասունից ազդ:

Աշակերտական Անկիւն

ԱԼՔԱՔՆԵՐ ՄԵՐ ՊԱՐՄԸ ԵՒ ՄԵՆՔ

Ճյուղարուն մինչև խելացին գործին մասին մտածե՛ անխելք ճարպիկը արդէն միլիոնատեր կը դառնայ:

Ճյուղարուն բարեկամի հանդէպ «անկեղծ սեր ունենալ» կը նշանակէ՝ «միակողմանի շահ ապահովելու ակնկալութիւն ունենալ»:

Ճյուղարական ճշմարտութիւն է, որ աստղերը գիշերով երեւելի կը դառնան, ներկայիս սակայն կը լսես ու կը գարմանաս, թէ ինչպէ՛ս տարիներու բարեկամներ իրարու հասցէի կ'ըսեն. «Իրեն ցոյց պիտի տամ ցերեկուան աստղերը»:

Ճյուղարուն, այնպէս կ'երեւի, որ ամենէն փոխանցիկ հիւանդութիւնը «Յոյ պահելն» է: Անշուշտ բոլոր հայերը հող պահելու կողմնակից են: Զեսապցիները եւս իրենց հողերը «կը պահեն», թէ ինչպէ՛ս՝ ..... մի՛ հարցնէք:

Ֆրանսերէնի մեր դասապահերը այնքան արագ կ'անցնին, որ բնաւ չենք զգար, որովհետեւ ..... դասարանով քնացած կ'ըլլանք:

Ճշակերտներս այնքան հնազանդ ենք մեր ուսուցիչներուն, որ կարելի է գարմանալ: Երբ մեզի կը թելադրուի լուռ դասարան բարձրանալ, այնքան լուռ կը բարձրանանք, որ լռութիւնը կը պահենք ամբողջ դասապահուն, նոյնիսկ երբ ուսուցիչը ամեն ճիշդ կը թափէ, որ մասնակցիք դասին:

ԺԱ. Կարգի աշակերտներ, 2011
Քեսապի Ազգ. Ուսումնասիրաց Միացեալ Ծննդարան

ՆԱԼՊԱՆՏԵԱՆ ԵՒ ՐԱՖՖԻ

Կային Պալապանեան

Մեր հայերէնի դասապահուն, համեմատական եզրեր որոնելով երկու հայ գրողներու՝ Միքայէլ Նալպանտեանի եւ Րաֆֆիի միջեւ, արձանագրեցի հետեւեալը.

Մ. Նալպանտեան եղած է յեղափոխական գործիչ: Ան տիրապետած էր հայ լեզուին, իսկ ամենակարեւորը՝ անոր «Մեր Հայրենիք» քերթուածը հռչակուած է Հայաստանի Հանրապետութեան քայլերգ:

Նալպանտեան իր գրիչով ալ կը պայքարէր: Ան համոզուած էր, որ զինեալ պայքարով կարելի է հասնիլ հայ ժողովուրդին եւ հայրենիքին ազատութեան, անկախութեան:

Րաֆֆին՝ հռչակաւոր հայ գրողը, հեղինակ է բազմաթիւ վէպերու եւ պատմավէպերու: Րաֆֆի ժամանակից (վիպապաշտ) գրող է, ան կը հաւատար գինեալ պայքարին, որովհետեւ Հայաստանն ու հայ ժողովուրդը այլ ելք չունէին այդ օրերուն ազատ եւ անկաշկանդ ապրելու համար:

Իմ կարծիքով, այս գրողները ընթերցողը նոյն նպատակին կ'առաջնորդեն: Անոնք իրենց գրիչով սթափութեան կոչ կ'ուղղեն ժողովուրդին, որպէսզի տեր դառնայ իր նուազագոյն իրաւունքին՝ ազատութեան:

Թ. Կարգ
Ազգ. Զարեմ Եփփէ Ծննդարան

ՀԱՄԻՉԷ

ԱՅՅԵԼՈՒԹԻՒՆ ՀԱՄԻՉԷԻ ՆԱՀԱՆԳԱՊԵՏԱՐԱՆ

Հասիչէ այցելութեան առիթով, Ճեզիրէի Հայոց Առաջնորդական Փոխանորդը պաշտօնական այցելութիւն մը տուաւ Հասիչէի Նահանգապետ-

տին եւ պետական բարձրաստիճան պատասխանատուներուն, որուն ընթացքին շեշտեց հայ ժողովուրդին հաւատարմութիւնն ու հաւատքը Սուրիական Հայրենիքին, անոր վերականգնումին, սուրիական բանակին մաղթելով նորանոր յաղթանակներու նուաճում, իսկ երկրի վստմաշուք Նախագահին քաջամոռչութիւն եւ երկար կեանք:

Իր կարգին, Նահանգապետը շնորհաւորեց հայութիւնը Ս. Ծննդեան տօնին առիթով՝ մաղթելով յաջողութիւն եւ խաղաղ տարի:

ՀՈՎՈՒՄԵՏԱԿԱՆ ԱՅՅԵԼՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՄԱՏԱՂՕՐՀՆԷՔ Ս. ՅՈՎՀԱՆՆՈՒ ԿԱՐԱՊԵՏ ԵԿԵՂԵՑԻՈՅ ԱՆՈՒԱՆԱԿՈՉՈՒԹԵԱՆ ԱՌԻԹՈՎ

Ուրբաթ, 11 Յունուար 2019-ի առաւօտեան, Ճեզիրէի Հայոց Առաջնորդական Փոխանորդ Հոգ. Ս. Ռուբէն Աբղ. Նալպանտեան Պատկան Մարմինին, Թաղականութեան, Դպրաց Դասին եւ Եկեղեցասիրաց Տիկնաց կազմի ներկայացուցիչներուն ընկերակցութեամբ Հասիչէ մեկնեցաւ:

Հոգ. հայր սուրբը եւ անոր ընկերակցող պատուիրակները Նախ այցելեցին Հասիչէի Ազգային Մեսրոպեան վարժարան, ուր ջերմ ընդունելութեամբ դիմաւորուեցան թաղական կազմին, տնօրէնութեան, ուսուցիչներուն եւ աշակերտութեան կողմէ:

Աշակերտները կանչեցին, երգերով եւ երաժշտական կատարումով ողջունեցին պատուարժան հիւրերը: Ապա տեղի ունեցաւ մտերմիկ հանդիպում հոգ. հայր սուրբին, թաղականութեան ու տնօրէնութեան միջեւ, ուր արծարծուեցան դպրոցին եւ դասաւանդութեան առնչուող զանազան հարցեր:

Աւարտին հայր սուրբը իր հայրական օրհնութեամբ գնահատեց դպրոցի ընդհանուր աշխատանքը՝ մաղթելով յաջող, անփորձանք եւ բարեբեր ուսումնական տարեշրջան:

Շաբաթ, 12 Յունուարին տեղի ունեցաւ աղի եւ մատաղի օրհնութիւն: Կիրակի, 13 Յունուարի առաւօտեան Ս. եւ Ամմահ Պատարագ մատուցուեցաւ Հասիչէի Ս. Յովհաննու Կարապետ Եկեղեցւոյ մէջ, ուր պատարագեց եւ օրուան պատգամը տուաւ Ճեզիրէի Առաջնորդական Փոխանորդ Հոգ. Ս. Ռուբէն Աբղ. Նալպանտեան:

Պատարագի աւարտին, հաւատացեալ ժողովուրդին մատաղ բաշխուեցաւ:

Բժշկի. Մարի Մելքոն

ՔԻՉ ՄԸ
ԼԵՉՈՒՎԲԱՆՈՒԹԻՒՆ

Արմենակ Եղիայեան

Պետք է նկատած ըլլաք, որ մենք ընդհանրապէս կ'ըսենք զանց աննել, իսկ երբեմն ալ կ'ըսենք կամ կը հանդիպինք զանց ընել ըսողներու, ինչպէս ես վերջերս հանդիպեցայ յօդուածի մը մէջ, եւ ճիշդ այս հանդիպումս էր, որ միջոց գիտ քիչ մը գրուցելու բարեկամներուս հետ:

***

Մեր հեռաւոր նախնիները, ըսենք՝ Արտաշէս Աշխարհակալը, Տիգրան Մեծը, Սահակ Պարթէն ու Մեսրոպ Մաշտոցը ըսած են զանց աննել, եւ այսպէս ալ կը վկայէ «Նոր հայկազեան»-ը, որ գրաբարի բառարանն է եւ հայոց լեզուի հիմնաքարը:

Ուրեմն պէ՛տք է մտածել, թէ մենք այսօր զանց աննել ըսելով հաւատարիմ մնացած կ'ըլլանք մեր հեռաւոր նախնիներուն... Ո՛չ, - եւ ճիշդ այստե՛ղ է պահուած շան գլուխը. ֆրանսագին պիտի ըսեր՝ c'est là le hic, իսկ անգլիացին պիտի ըսեր՝ there is the rub:

Ինչո՞ւ... Որովհետեւ գրաբարի մէջ աննել կը նշանակէր ընել, դարձնել, շինել, ստեղծել (to do, to act, faire, oevrer): Օրինակ՝ երբ ծանօթ ամառը կ'ըսէ «Գինի ուրախ աննել գմարդ», - սա կը նշանակէ՝ «Գինին ուրախ կ'ընէ մարդս» (կ'ընէ՝ կը դարձնէ): Եւ ոչ թէ՛ «Գինին ուրախ կ'աննէ մարդս», - որ ոչ մէկ իմաստ ունի:

Ուրեմն մեր նախնիները ըսել կ'ուզէին, - մեր աշխարհաբարեան մտածողութեամբ, - զանց ընել, եւ ոչ թէ զանց աննել: Այլ խօսքով՝ մենք սխալ կիրարկած ենք աննել բայը, սխալ մեկնաբանութիւն տուած ենք անոր, գրաբարէն աշխարհաբար անցումը ճիշդ ու հեզասահ չենք կատարած:

Անցեալէն ժամանակած ենք «զանց աննել» եւ, իբրեւ տափակաթաթ աշխարհաբարեաններ, «զանց աննել» ձեռով ալ շարունակած ենք կիրարկել՝ ամանց անդրադառնալու, թէ մեր շուրջը լեզուական իսկական յեղափոխութիւն մը կատարուած է գրաբարի՝ աշխարհաբար դառնալով:

Բայց որո՞ւ հոգը:

***

Լեզուներու մէջ կայ թաքուն, անգիր օրէնք մը, որ յարատեւ կը գործէ եւ հետեւեալն է ան. երբ սխալ մը յամա՛նօրէն ու մանաւանդ հա՛նօրէն կը կրկնուի, ահա այդ սխալը կ'ընկալուի իբրեւ ճիշդ, իբրեւ «նուիրական սխալ», իսկ երբեմնի ճիշդը՝ իբրեւ սխալ: Ընդհանրապէս ամառը՝ նորէն շատ մատչելի օրինակ մը տամ՝ ամանց Ձեր թանկագին գլուխները ցաւցնելու «անիմաստ» բաներով:

Մեր նոյն նախնիները կ'ըսէին՝ մեծացուցանել (մեծացուցե՛ք անձն իմ գՏեր...):

Այս հինգ վանկանի բայը դարերու ընթացքին մաշելով-մաշելով դարձած է, մեր մէջ՝ մեծցնել, արեւելահայերէնի մէջ՝ մեծացնել, այսինքն՝ երկու վանկ եւ բազմաթիւ հնչիւններ կորսուած են: Բայց ահա մեզի համար այլեւս ճիշդը այս վերջին՝ աղաւաղեալ ձեւն է, որուն տեսքէն Մեսրոպ պիտի սարսափէր, եթէ յանկարծ օր մը Օշականի գերեզմանէն դուրս գար եւ յօժարէր մտիկ ընել արդի հայու բերնին մէջ հազարաւոր այսպիսի «աղաւաղումներ», որոնց գումարը աշխարհաբար կը կոչուի:

Թերեւս ալ կ'ընէ կոր... ո՞վ գիտէ, եւ որքա՞ն կը տառապի կոր խեղճը...

Ողջերս օր մ'օրանց մտածած ենք մեռեալներու ցաւին մասին:

Ահա յիշեալ օրէնքի հիմամբ ալ նուիրականացած են զանց աննել, զանց անուրջութիւն բառերը, հոն՝ ուր պետք է ունենայինք զանց ընել, զանցարութիւն, քանի որ աննել (այսինքն՝ ընել) բային արմատը ար է. այս արմատին իրաւացիութեան կը հանդիպինք անոր անցեալ կատարեալի խոնարհումի ատեն. արդարեւ աննել կու տար՝

արարի-արարեր-արար՞

Կը նկատե՞ք, ար-ի հետքն իսկ չկայ, իսկ բայի մը իսկական պատկերը, արմատական կառոյցն ու ուղղագրութիւնը անցեալ կատարեալի մէջ երեւան կ'ելլեն:

Քանի մինչեւ այստեղ կարդացիք ու տոկացիք, օրինակ մըն ալ տամ՝ հաստատելու համար այս վերջին իրողութիւնը. բոլորս կ'ըսենք կը զարնեմ-կը զարնեի եւ այլն: Մտածած էք երբեք կամ երբեմն, թէ ի՞նչ է այս բային արմատը: Կ'երգեմ-ին արմատը երգ է, աղէկ, կը զարնեմ-ին արմատը ի՞նչ է, - զարն...:

Ահա նման պարագաներու անոր կատարեալն է, որ կը լուսաբանէ մեզ, իսկ կատարեալը զարկի-զարկիր-զարկաւ... տեսա՞ք ինչպէս երեւան էլաւ զարնել-զարնեմ բային իսկական արմատը՝ զարկ-ը: Կ'ըսենք՝ կ'ըլլամ-կ'ըլլաս-եղայ, - ուրեմն արմատը եղ է, եւ բային բուն պատմական ձեւը իրապէս ալ եղանիլ է:

Գանց գրաբարեան աննել, աշխարհաբարեան ընել բային: Ատոնք նոյն բայն են: Երկրորդը առաջինին ձագուկն է, որ քիչ մը հեռացած է մօրմէն կամ այնպէս կը ձեւացնէ: Բայց DNA-ին քննութիւնը ամէն բան երեւան կը հանէ:

Աննել տուած է նախ այննել, սա իր կարգին տուած է էնել, աննել, հուսկ ապա ընել:

Վերջընթերը կը կիրարկուի արեւելեան, իսկ վերջինը՝ արեւմտեան աշխարհաբարի մէջ:

Կայ սակայն անելի կարելորդ՝ կատարեալի մէջ ընել կու տայ՝ ըրի-ըրի-ըրաւ՝ր-ով, եւ ոչ թէ ըրի-ըրի-ըրաւ՝ր-ով, այլ խօսքով՝ կը պահէ իր ծագումնաբանական «ր» հնչիւնը: Ծիփ ու ճիշդ աննել-ն ալ կը պահէր այդ ր-ն՝ արարի-արարեր-արար:

Իսկ ո՞րն է այս բոլորին մայրը կամ մեծմայրը՝ հա՛ւը. ծանօթ էք այս բառին:

***

Շատ հեռաւոր անցեալին, գիրերու գիւտէն թերեւս հազարաւոր տարիներ ամառ, երբ տակաւին հայերէնը նոր-նոր կ'անջատուէր հնդեւրոպական մայր լեզուէն եւ ինքնուրոյն տուն-տեղ կ'ըլլար, ունեցած ենք արանել արտասանութեամբ բայ մը, որուն շեշտը կ'իյնար բառին սկիզբը՝ արանել: Լեզուներու մէջ կը գործէ մնայուն օրէնք մը. այն ձայնաւորը, որ չի շեշտուիր, վտանգուած է եւ կրնայ կորսուիլ: Մեր բային երկրորդ ձայնաւորը շեշտէ գուրկ մնալուն՝ կորսուած է, եւ այդպէս է որ ան դարձած է արնել: Եւ որովհետեւ «ն»-էն ամառ հայուն բերանը ո՞վ արտասանէ, ուստի արնել դարձած է աննել:

Սակայն, երբ ար-ն եւ ն կը հեռանան իրարմէ, ամառը կը վերադառնայ իր բնիկ արտասանութեան, եւ աննել կու տայ արարի, արարք, մեծարել: Այս տուեալներու հիմամբ՝ մենք պետք է ունենայինք զանցարել, զանցարու, զանցարում, զանցարութիւն եւ այլն: Սակայն մեր ռամիկին լեզուական հանճարը այդքան խոր չէ կրցած թափանցել, ոչ ալ անոր մտաւորականութեան (որ թերեւս պարզապէս ելթարկուած է կացութեան)... այլ մտածած է՝ քանի ունէիք եւ ունիք (ո՞) զանց աննել, ուրեմն նաեւ աներկբայօրէ՛ն պիտի ունենանք զանցառու-զանցառութիւն, զանցառում եւ նմանները՝ բոլորը ու-ով, որոնք այսպէս ալ նուիրականացած են:

Յարցում՝ Պետք կա՞յ ասոնք հիմա փոխելու:

Ո՛չ, պետք չկայ, սակայն լաւ է, որ երբեմն-երբեմն մտածենք այս բաներուն մասին, մտիկ ընել սորվինք, այլ նաեւ սորվինք փնտռել ճիշդ ու չկառչինք սխալներուն, մա՛նաւանդ նոր սխալներ չաւելցնենք եղածներուն վրայ:

Այս սրբագան անանդը արժանի է նման վերաբերումի:

1-Համլետի մենախօսութեան մէջ կը հանդիպինք այս դարձուածքին՝ «To sleep, perchance to dream: ay, there's the rub», - որ Յովի. խան Մասեհեան թարգմանած է՝ «Ա՛յ, ցաւն այդտեղ է», իսկ ուրիշ մը՝ «Ա՛յ, խայթը հենց այդ է»:

2-Աշխարհաբարի աննել (to take, to got, prendre, saisir) բային դիմաց գրաբարը կ'ըսէր անուու, եւ կը խոնարհէր՝ առի-առեր-առ:

ՀՈԳԵՀԱՆԳԻՍ
Տէր Յակոբեան, Մարտիրոսեան, Գալլէշեան եւ Էլէյճեան
ընտանիքները շնորհակալութիւն կը յայտնեն՝
- Բերիոյ Յայոց Թեմի Բարեչան Առաջնորդ Գերշ. Տ. Շահան Սրբ. Արք. Մարգիսեանին,
- Բերիոյ Յայոց Թեմի Կրօնական Ժողովին եւ Ազգային Վարչութեան,
- Բանատայի Յայոց Թեմի Բարեչան Առաջնորդ Գերշ. Տ. Բաբգէն Սրբ. Արք. Չարեանին,
- Բանատայի Առաջնորդական Փոխանորդ Գերշ. Տ. Գեղարդ Ծ. Վրդ. Զիւլայէկեանին
- Թորոնթոյի Ս. Աստուածածին Եկեղեցւոյ թաղականութեան
- ՅՕՄ-ի Կեդրոնական Վարչութեան
- Սուրիոյ Յայ Երիտասարդաց Միութեան
- Սուրիոյ ՅՕՄ-ի մեծ ընտանիքին
- ՅՕՄ-ի Բանատայի Շրջանային Վարչութեան
- ՅՕՄ-ի ՍՕ Խաչի Շրջանային Վարչութեան
- Յայէպի, Թորոնթոյի եւ Սոնթրէալի ընկերներուն, բարեկամներուն եւ հարազատներուն, որոնք անձամբ, նուիրատուութեամբ, հեռաձայնով եւ համացանցի ճամբով բաժնեկից եղան, յարգելով իրենց հարազատին՝
ՀԱՆԳՈՒՅԵԱԼ
ՌԱՖՅԻ ՏԵՐ ՅԱԿՈԲԵԱՆԻ
մահուան սուգը:
Յանգուցեալին մահուան քառասունքի առիթով, յաւարտ Սուրբ եւ Ամսահ Պատարագի հոգեհանգստեան պաշտօն պիտի կատարուի.
- Կիրակի, 27 Յունուար 2019-ին, Սոնթրէալի Ս. Յակոբ Մայր Եկեղեցւոյ մէջ: Ցաւակցութիւնները պիտի ընդունուին «Ահարոնեան» սրահէն ներս:
- Կիրակի, 27 Յունուար 2019-ին, Յայէպի Ս. Աստուածածին Եկեղեցւոյ մէջ: Ցաւակցութիւնները պիտի ընդունուին Եկեղեցւոյ ներքնասրահէն ներս:

ՄՏԱՄԱՐԶԱՆԲ

ԽԱԶԲԱՌ (ՄՆ 281)

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1												
2												
3												
4												
5												
6												
7												
8												
9												
10												
11												
12												

Հորիզոնական

- Ռաֆֆիի երկերէն: Նոր:
- Պատերազմիկ կին: Դատարկ, սին:
- Անվերջնատառ՝ աղեղածել: Տարի:
- Թաւալիլ: Արարատի մարզին մէջ գտնուող գիւղ:
- Հակառակ՝ անձնական դերանուն: Տառի մը անունը:
- Ելեմտական սակարկութեան պետական վայր: Հակառակ՝ աւանդ, պատգամ:
- Հակառակ՝ 1800: Հակառակ՝ մամ: Ձայնանիշ:
- Փոքրացնող մասնիկ: Երեց: Տառի մը անունը:
- Ոլորք, դարձք: Խառնատառ՝ անփորձ:
- Տղամարդ: Յատակ: Ձայնանիշ:
- Փայթած թելի գնդակ: Արցախեան ազատամարտիկ՝ Վարդան Ստեփանեանի ծածկանունը:
- Անասունի մորթէ պարկ: Հագար ու մէկ եկեղեցիներու քաղաքը:

Ուղղահայեաց

- Կիլիկեան դպրոցի միջնադարեան մանրանկարիչ:
- Տարի: Մարմնացող:
- Նաւակ: Ամբողջովին:
- Ճկուն ճիւղերով թուփ: Խրատական խօսք:
- Հակառակ՝ շողկապ: Եւս:
- Հակառակ՝ 407: Յագենայ: Կողմ:
- Փոխադրամիջոց մը: Միտք:
- Պէս: Սուր, կտորոջ:
- Կրկնուած ձայնաւորներ: Հակառակ՝ գոյութիւն ունէր: Պիղծ:
- Հակառակ՝ փոքր: Եւս: Հակառակ՝ տարի:
- Դիակ: Մեծ Պահքի երկրորդ Կիրակին:
- Առարկայ: Խարտեաշ: Տառի մը անունը:

ՓԱՅԼԱՆ ԹԵՐԱԿԱՆ...

Սկիզբ՝ Էջ 6

ման գործընթացը, չքննադատեց լրատուամիջոցներուն մէջ անոր դէմ կիրառուող ատելութեան լեզուն, ընդհակառակը՝ կառավարութեան անդամները իրենց արտայայտութիւններով աւելի նպաստեցին անոր սպանութեան համար պայմաններու ստեղծումին», ըսաւ Փայլան խորհրդարանին ներկայացուցած առաջարկին մէջ:

«Խորհրդարանը պետք է դէպքին պատասխանատուները բացայայտելուն աջակցելու, հանրային խիղճը հանգստացնելու ու այդպիսով նման ողբերգութիւնները կանխելու կամք ցուցաբերէ: Այդ պատճառով ալ կ'ուզենք եւ կը պահանջենք, որ խորհրդարանին մէջ ուսումնասիրող յանձնաժողով ստեղծուի», եզրափակեց Փայլան:

Առաջարկը դրուեցաւ քուէարկութեան, սակայն մերժուեցաւ իշ-

խող Արդարութիւն եւ Բարգաւաճում Կուսակցութեան եւ անոր ազգայնամուլ դաշնակից՝ Ազգայնական Շարժում Կուսակցութեան դէմ քուէներով:

ՄԵՐԹԵԼ...

Սկիզբ՝ Էջ 4

դի դիրքերէ:

Սա մնայուն մարտահրաւեր է հաւասարապէս հայրենի պետութեան ու Հայ Դատի պայքարին լրծուած բոլոր գործողներուն համար: Մեր կրաւորական անտարբերութիւնը չփորձենք բացատրել նաեւ անով, որ Հայաստան ու հայ ժողովուրդը հիմա կլանուած են ներքին քաղաքական իրադարձութիւններով, նոր խորհրդարանով ու անկէ ծնելիք կառավարութեան հարցերով (ի՞նչ խօսք որ բաւարար ժամանակ ունինք աղմկոտ, հոգ չէ թէ որոշ չափով արդար ցոյցերուն: Անոնք ԳՈՐԾ չեն պահանջեր...):

Պատրաստեց Մարինա Զիւլքոչեան-Պողիկեան

ՍՈՒՏՈՔՈՒ (ՄՍ 281)

Տեղադրէ՛ (1-9) թուանշանները (9x9) քառակուսիներուն մէջ այնպէս, որ իւրաքանչիւր հորիզոնական եւ ուղղահայեաց տողի մէջ, ինչպէս նաեւ (3x3) տուփիկի մէջ մէկ անգամ արձանագրուին:

		6				2	9	
2				5	8			3
				9				4
		4			3		2	
	9	7		4		5	8	
	8		5					1
				3			4	
9					1			7
4	2			6	7			8

ՊԱՅՈՒԱԾ ԲԱՌ (ՄՊ 52)

Համաստեղի ստեղծագործութիւնները ջնջելով գտէ՛ք պահուած բառը: Պահուած բառը 8 տառերէ բաղկացած Համաստեղի երկերէն մէկը կը ներկայացնէ:

h	ա	յ	ա	ս	տ	ա	ն	ի	լ
ս	մ	ձ	ի	ա	ւ	ն	ք	ը	է
ք	ն	ն	է	է	ք	կ	գ	ի	ն
ն	ա	ա	ն	ջ	դ	օ	ի	ն	ն
գ	ս	ք	գ	ա	է	թ	ւ	ա	է
ա	պ	ա	ա	ա	ց	ք	դ	կ	ք
h	ի	ջ	ք	ա	ք	ն	ը	ա	ն
ա	տ	ս	է	ք	ը	ն	ւ	մ	ւ
ք	ա	յ	ծ	է	տ	ն	մ	ա	ք
ը	կ	ա	ն	ա	ջ	ի	ն	ն	ծ

«Գիւղը», «Քաջ Նազար», «Սպիտակ Ձիաւորը», «Առաջին Սերը», «Մոռացուած Էջեր», «Այծետոմար», «Նամականի», «Հայաստանի Լեռներու Սրնգահարը», երկ

ԼՈՒԾՈՒՄՆԵՐ

ԽԱԶԲԱՌ (ՄՆ 280)

ՍՈՒՏՈՔՈՒ (ՄՍ 280)

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	
1	յ	ա	ք	ա	դ	ք	է	լ	ա	յ	ա	գ
2	ն	է	ւ	ա	դ	ա	տ	ւ	ւ	ւ	ա	
3	յ	ն	ն	լ	ք	ի	ւ	լ	ա	ք		
4	ս	ա	ք	ա	2	գ	ա	ք	է			
5	ը	ն	կ	է	ք	է	ա	կ	ա	գ		
6	կ	ա	ն	ա	չ	ա	ա	ի				
7	ի	ա	ն	մ	ա	ք	ա	ք	ն	ն		
8	ք	ա	ն	ի	ա	ք	ն	ա	ք	ն		
9	ն	ի	ս	է	ն	է	ա	կ	ա	ժ		
10	ի	ա	ք	ա	գ	ա	ն	ա	յ	դ		
11	ա	ն	ք	կ	ց	է	լ	է				
12	դ	դ	ա	ա	ա	ա	ա	է	ի			

7	9	4	2	6	5	1	3	8
2	5	1	8	3	7	4	9	6
8	3	6	9	4	1	7	5	2
4	6	3	1	2	9	5	8	7
5	1	8	4	7	3	2	6	9
9	7	2	6	5	8	3	4	1
3	8	9	7	1	4	6	2	5
6	4	7	5	8	2	9	1	3
1	2	5	3	9	6	8	7	4

ՊԱՅՈՒԱԾ ԲԱՌ (ՄՊ 51)

Պահուած բառն է՝ «Սարեակները»:

ԻՆՉ ԿՐՍԵՆ ԱՍՏՂԵՐԸ

ԽՈՅ
Ձեր աշխատանքները յաջողությամբ պիտի պսակուին այս շաբաթ: Ընտանեկան միջավայրի մեջ ուրախ պահեր պիտի ապրիք: Ճկուն եղեք ընկերային ձեր յարաբերություններուն մեջ:

ՑՈՒԼ
Միութենական միջավայրի մեջ նոր գործեր պիտի վստահուին ձեզի: Ըննարկումները մի՛ խուսափիք, ձեր սխալները սրբագրելով կրնաք ավելի արագ յառաջանալ:

ԵՐԿՈՒՐԵԱԿ
Նորարար մտքերով օժտուած էք: Ձեր գաղափարներով պիտի արժանանաք բոլորին ուշադրության եւ համակրանքին:

ԽԵՑՊԵՏԻՆ
Յոռետեսությամբ կարելի է հարցերուն լուծում գտնել: Լաւատես եղեք, կեանքը փորձառություններու ելելէ մըն է, դրական մօտեցումով լուծումներ գտեք ձեր հարցերուն:

ԱՌԻԾ
Անձնական ձեր գործերուն մեջ յաջողություն պիտի գտնեք շնորհիւ ձեր հետեւողականության: Աշխատասիրությամբ պիտի վարակեք ձեր անմիջական շրջանակը:

ԿՈՅՍ
Դժուար պահեր պիտի ապրիք այս շաբաթ, համբերատար եղեք ու բամբասանքներէ մի տարուիք: Տրամաբանությամբ, քայլ առ քայլ պիտի յաղթահարեք դժուարությունները:

ԿԵՒՈՔ
Ընկերային յարաբերություններուն կարեւորություն դարձուցեք: Եթէ ձեր բարեկամները օգնության կարիք ունենան, մի՛ զլանաք, օգնեցեք անոնց:

ԿԱՐԻՃ
Ճամբորդության ծրագիր մը կըրոնայ թարմություն բերել ձեր կեանքին: Սովորական աշխատանքներէ հեռու մնացեք կարճ շրջան մը, որպէսզի նոր մտքերով, նոր գործերու ձեռնարկեք:

ԱՐԵՂՆԱՐԻ
Սիրային գետնի վրայ նոր փորձառություն մը պիտի ապրիք: Այս յարաբերությունը նոր գոյն ու եռանդ պիտի հաղորդէ ձեր աշխարհին:

ԱՅԾԵՂՁԻՐ
Յամառ էք եւ յաճախ կը պնդեք ձեր տեսակետը: Անհրաժեշտ է այլոց կարծիքին եւս ականջ տալ ու հարցերը ընել տարբեր անկիւններէ:

ՋՐՅՈՍ
Յաճախ ուրիշները կը քննադատեք եւ դիտողություններ կ'ընեք անոնց: Առողջ քննադատությունը շինիչ կրնայ ըլլալ եթէ նպաստէ կացության մը փոփոխության:

ՁՈՒԿ
Կենցաղային դժուար պայմաններուն բերումով յաճախ կը գանգատիք, համբերությամբ օժտուեցեք, ձեր դժուարությունները ժամանակաւոր են:

ԸՆԹԵՐՑԱՆՈՒԹԻՒՆԸ ԻՆՉՊԷ՛Ս ՍՈՎՈՐՈՒԹԻՒՆ ԳԱՐՁՆԵԼ

Ընթերցանությունը անփոխարինելի դեր ունի անհատի մտային զարգացման գործընթացին մեջ: Ուսումնասիրություններ ցոյց կու տան, որ ընդամենը 6 վայրկեան ընթերցումը անձին ճնշումը 60 տոկոսով կը նուազեցնէ: Ընթերցումը երաժշտություն ունկնդրելէ 68 առ հարիւր անելի ազդու է, թէյ խմելէ 100 առ հարիւր անելի հանդարտեցնող է, իսկ զբօսելէ 300 առ հարիւր անելի կազդուրող է:

Ընթերցանությունը սովորություն պետք է դառնայ փոքր տարիքէն: Այս մեկը կարելի է իրականացնել հետեւեալ քայլերուն դիմելով.

Ա- Ընթերցանությունը հասանելի դարձնել

1- Գիրքը պահել անկողնին մօտ: Երեկոյեան երբ պիտի քնանաք, կը տեսնեք գիրքը եւ քանի մը էջ կը կարդաք: Ժամանակի ընթացքին անկիւն կը վերածուի սովորության:

2- Կարելի է նաեւ բջիջային հեռաձայններու գլխաւոր պաստառին վրայ տեղադրել ընթերցանության ծրագիր մը, ժամանցի եւ խաղերու ծրագիրներուն փոխարէն ու ամէն անգամ որ հեռաձայնը գործածեք, կը յիշեք ընթերցանությունը:

3- Ստեղծել ընթերցումի հաճելի եւ մշտական վայր: Տան մէկ անկիւնը կամ բազկաթոռ մը, որուն բազմելով սովորություն դարձուցած ըլլաք կարդալ, ինչ որ կը խթանէ ընթերցելու ցանկությունը:

Բ- Ընթերցանությունը փափաքելի դարձնել

Կարդալու սովորությունը կը զարգանայ, երբ

մենք սկսինք հաճոյք առնել: Յիշենք կարդալու մեր փափաքը զարգացնելու քանի մը միջոց.

1- Ընկերներու հետ գրուցել գիրքերու մասին

2- Դառնալ գիրքի ակումբի մը անդամ

3- Ընթերցանությունը «վարակիչ» է, իսկ երբ օգնէ ընկերային կապերու հաստատման, շատ անելի գրաւիչ կը դառնայ:

Գ- Ընթերցանությունը սովորություն դարձնել

Նոր եւ օգտակար սովորություններ ձեռք բերելու լաւագոյն գաղափարներն մեկը պարզությունն է: Նոր սովորությունը պետք է ըլլայ դիւրին եւ պարզ: Օրինակ՝ օրական մէկ էջ կարդալու դիւրին է: Որքան պարզ ըլլայ նպատակը, այնքան դիւրին կը դառնայ անոր հասնիլը:

Ժամանակը կարելոր գործօն է նաեւ սովորություններ ձեւաւորելու համար: Ամենօրեայ ընթերցանության ժամանակ տրամադրելը հետագային կը դառնայ սովորություն:

Կարելի է աշխատանքի ընթացքին, արդի միջոցներով՝ օտիօ գիրքերով ունկնդրել մեր նախընտրած գիրքերուն ընթերցումը:

Դ- Ընթերցանությունը պետք է հաճոյք պատճառէ

Կարդալ ձեր անձը յուզող եւ հետաքրքրող գիրքեր: Եթէ գիրքին նիւթը ձեզի հաճոյք կը պատճառէ, դուք ինքնաբերաբար անելի պիտի ընթերցեք: Կարդացե՛ք ձեզի համար օգտակար գիրքեր, որոնք պիտի օգնեն ձեր հարցերը լուծելու, նպատակները իրագործելու, գեղարուեստական ճաշակը հարստացնելու: Այն ատեն է որ ընթերցանությունը ձեզի համար հաճելի պիտի դառնայ:

ՄՏՔԵՐ՝ ԸՆԹԵՐՑԱՆՈՒԹԵԱՆ ՄԱՍԻՆ

Ընթերցանությունը մտքի համար նոյն բանն է, այնինչ որ ֆիզիքական վարժությունը՝ մարմնին համար:

Էտիսլոն

Գիրքերը մտքի նաւեր են՝ ժամանակի ալիքներով թափառող եւ իրենց թանկարժէք բեռը սերունդէ - սերունդ գոլջօրէն տեղափոխող:

Ֆրենսիս Դեյկոն

Լաւ գրադարանը մեծագոյն գանձն է:

Վիսարիոն Դելիսակի

Գիրքերը բարեկամներ են, անկիրք, բայց հաւատարիմ:

Վ. Գիւկո

Գիրքերը կը լուսաւորեն հոգին, կը վերացնեն եւ կ'ամրապնդեն մարդը, անոր մէջ կ'արթնցնեն լաւագոյն ձգտումներ, կը սրեն միտքը եւ կը մղեմացնեն սիրտը:

Թեքերէյ

Գիրքը յաւերժության գիրկ անցած, մտածողներու նուիրուած յուշարձան է:

Տեւենէսոն

Գիրքերը աշխարհի արտացոլանքն են: Անոնք կը պարունակեն աշխարհի անսահման խորությունը, բազմազանությունն ու անկանխատեսելիությունը:

Ժան Փոլ Սարտր

ՄԵՍՐՈՊԱԲՈՅՐ

Չաիրասո

- Խունկ կը բուրեն
- Որդան կարմիր ու մագաղաթ կը բուրեն
- Վանք կը բուրեն
- Ապաշխարանք կը բուրեն
- Ծոմ ու մեծ պահք ու ճգնություն կը բուրեն
- Աւետարան կը բուրեն
- Խաչ ու Նարեկ - աղօթք ու ողբ ու շարական կը բուրեն
- Մահ կը բուրեն
- Չերոսամարտ ու նահատակ կը բուրեն
- Արեւ ու արտ կը բուրեն
- Վարդ ու տխրակ - Սայաթ Նովա ու Կոմիտաս կը բուրեն
- Կեանք կը բուրեն
- Վերագարթնում ու յաղթանակ կը բուրեն
- Ուր որ ըլլան հողմացրիւ ուր որ գաղթեն - վարդապետ Զու տառերդ ազատություն կը բուրեն

ՇԱՐՈՒՆԱԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

ՀՐԱՆՂ ՏԻՆՔ...

Սկիզբ՝ էջ 6

Կը շարունակե ամեն միջոցի դիմել, դատախազներ անգամ գործե հեռացնել, որպէսզի Տինքի սպանութեան դատաքննութիւնը կատարուած ու փակուած համարուի՝ ոճիքը վերագրելով ինքնագլուխ գործած ծայրայեղական յանցագործներու...

Այս առումով ալ Հրանդ Տինքի նահատակութեան իւրաքանչիւր տարեկիցի հետ, ահա անելի քան տասը տարիներէ ի վեր, Թուրքիոյ վերագրութեալ հայութեան իրաւատերի արդարագոյն ծայր դարձեալ կ'ահաբեկուի:

Հրանդ Տինք ծնած էր 1954-ի Սեպտեմբեր 15-ին, Մալթաթի: 7 տարեկանին ծնողներուն հետ Մալթաթիէն տեղափոխուած էր Պոլիս, ուր ծնողներու ամուսնալուծման պատճառով յանձնուած էր Կետիկփաշայի հայկական մանկատան ինամատարութեան: Ուսումը ստացած էր նախ Պեգեման վարժարանին, ապա՝ Սուրբ Խաչ դպրեմանքին մէջ: Բարձրագոյն ուսման հետեւելով՝ աւարտած էր Պոլսոյ պետական համալսարանի կենսաբանութեան և փիլիսոփայութեան կաճառները: Վկայուելով՝ կատարած էր զինուորական ծառայութիւնը, որմէ ետք նուիրուած էր հրապարակագրական ասպարեզին:

Թրքական մամուլին իր աշխատակցութեան կողքին, Հրանդ Տինք 80-ականներուն կանոնաւորաբար աշխատակցեցաւ պոլսահայ մամուլի յառաջապահ «Մարմարա» թերթին՝ Ջուբակ ծածկանունով քննադատական յօդուածներ լոյս ընծայելով հայ ժողովուրդի պատմութեան վերաբերեալ հրատարակուող թրքական խեղաթիւրումներու մասին:

1996-ին Հրանդ Տինք հիմնեց թրքալեզու «Ակօս» թերթը՝ նպատակ ունենալով ներկայացնելու եւ քննարկելու Թուրքիոյ հայութիւնը յուզող խնդիրները՝ դառնալու անոր համարձակ ձայն ու ազգային իրաւունքներուն պաշտպանը:

Յատկապէս Հայոց Ցեղասպանութեան հարցով հակադրուելով Թուրքիոյ պաշտօնական տեսակետին՝ Տինք բազմիցս հալածուեցաւ թրքական իշխանութեանց կողմէ, մինչեւ որ 2005-ին դատապարտուեցաւ 6-ամսեայ պայմանական բանտարկութեան:

Իր ազատախոհ եւ յանդուզն հրապարակումներուն առ ի գնահատանք՝ Հրանդ Տինք 2005-ին արժանացած էր Թուրքիոյ Մարդու իրաւունքներու պաշտպանութեան կազմակերպութեան «խօսքի եւ խիղճի ազատութեան» տարեկան մրցանակին: Իսկ 2006-ին՝ Գերմանիոյ «Շթեն» ամսաթերթի հիմնադիր Հենրի Նանսենի՝ «Մամուլի ազատութեան եւ լրագրողական խիզախութեան» մրցանակին: Նաեւ՝ Նորվեգիոյ «Մարդու իրաւունքներու պաշտպանութեան Փետրոսի անուան» մրցանակին: Վերջապէս, բայց ոչ վերջինը, յետմահու 2007-ին,

արժանացաւ ՀՀ նախագահի յատուկ մրցանակին:

Հրանդ Տինքի յիշատակին ստեղծուեցաւ «Հրանդ Տինքի անուան միջազգային հիմնադրամ»-ը՝ ամենամեայ մրցանակաբաշխութիւն կատարելու առաջադրանքով: Հիմնադրամը 2009-ին լոյս ընծայեց Տինքի «Երկու մօտ ժողովուրդ, երկու հեռու հարեան» գիրքը՝ նուիրուած հայեւթուրք յարաբերութեանց:

Ինչպէս իրաւատեր ողջ հայութեան, այնպէս ալ թուրք հասարակութեան բոլոր արդարամիտ եւ ողջախոհ շրջանակներուն համար Տինքի դէմ գործուած պետական ահաբեկչութեան թղթածրարը դեռ չէ փակուած: Դատաքննութիւնը շարունակելու պահանջով միշտ արթուն կը հսկեն Հրանդ Տինքի գաղափարակիցներն ու համակիրները, մինչեւ որ ի վերջոյ ամբողջական ճշմարտութիւնը լոյս աշխարհ բերուի, եւ Թուրքիոյ հայութեան պահանջատիրական ձայնը ահաբեկչելու յանցագործութեան բոլոր մեղսակիցները իրենց արժանի պատիժը ստանան:

Ոգեկոչելով Տինքի յիշատակը՝ հայ ժողովուրդը աշխարհով մէկ այսօր կը վերանորոգէ համազգային իր ուխտը՝ հետեւողականօրէն եւ հաւատարմութեամբ բարձր պահելու Տինքի պարգած եւ անոր ուղին շարունակող նուիրեալներու ձեռքին միշտ ծածանող գաղափարի դրօշը՝ յանուն հայկական ճշմարտութեան լիիրաւ եւ լիարժէք յաղթանակին, յանուն ազատութեան եւ արդարութեան շուկայով Թուրքիոյ հայութեան վերագրութեան մին ու վերականգնումին:

Հրանդ Տինքի՝ օրինակով:

ՀԱԼԷՊԻ...

Սկիզբ՝ էջ 7

ռոյցներու իրավիճակին մասին եւ առաջնահերթութիւն համարուեցաւ աշակերտին լաւագոյն պայմաններ ապահովելը:

Կրթական տնօրէնութեան առանձնաբար ներկայացուեցաւ կիսամեայ քննութիւններուն պետական միատեսակ հարցարաններու երկու քննութիւն Կիրակի օրով ճշդուած ըլլալը, նկատի առնելով բազմաթիւ դպրոցներու շաբաթական արձակուրդը Կիրակի օր ըլլալու պարագան:

Եւ խօսուեցաւ փողոցներու լուսաւորման եւ կուրպապատման հարցերուն մասին եւ համաձայն քաղաքային խորհուրդի նախագահի զեկոյցին՝ յառաջիկայ երեք ամիսներուն այս գծով բարեփոխումները, յատկապէս ազատագրուած թաղամասերուն մէջ, ակնառու պիտի ըլլան:

Աւելցնենք, որ վերջին ամիսներուն կարգ մը փողոցներու յարդարուն լուսաւորումը կատարուած է նուիրատու կողմերու (անհատներ, ընկերութիւններ) օժանդակութեամբ:

Եամբ: Հետեւաբար անոնք, որոնք պատրաստակամութիւն կը յայտնեն սման նախաձեռնութիւն կատարելու կրնան կապ պահել մեզի հետ: Սիրելի՛ հայրենակիցներ,

Յատկապէս այս ժամանակաշրջանին ձեռք-ձեռքի աշխատիլը անհրաժեշտ է: Հալէպի ապրած ծանր դժուարութիւնները ոչ մէկ նահանգ ապրեցաւ: Իսկապէս դաժան օրեր տեսանք, սակայն այսօր երբ իրավիճակի բարելաւման կարելիութիւնները արդէն սկսած ենք շօշափել, անհրաժեշտ է որ միահամուռ ուժերով նպաստենք քաղաքի բարելաւման, սկսեալ քաղաքի մաքրութենէն մինչեւ տնտեսական հզօրացումը:

Հալէպցիս հնարամիտ է եւ անոր կամքը անկարելիութիւն չի ճանչնար:

ԹՈՒՐԵԱ...

Սկիզբ՝ էջ 5

- 7 սեփականութիւն Հոլանտայի մէջ:

- 8 նաւ Հոլանտայի մէջ:

- 3 նաւ Մալթայի մէջ:

Տարօրինակ է, որ ելլողը մի ունեցուածքի բացայայտման համար Փելին Ունքեր միակ պատժուած լրագրող է: Ունքեր յայտարարած է, որ պիտի բողոքէ անարդար դատավճիռին դէմ, քանի որ ելլողը դատարանին մէջ խոստովանած է, որ ստուերային տուրքերէ ազատ գօտի գտնուող այդ ընկերութիւնները իրեն կը պատկանին: 2017 Նոյեմբերին նախկին վարչապետը եւ անոր որդիները դատ բացած էին Ունքերի դէմ, զայն մեղադրելով «պետական պաշտօնեան վիրաւորելու եւ զայն գրպարտելու յանցանքով»:

Անկախ լրագրողներու միջազգային ընկերակցութեան (ICIJ) տնօրէն ճերբրտ Ռէյլ դատապարտած է Ունքերի պատժումը որպէս «Թուրքիոյ մէջ եւս մէկ խայտառակ յարձակում խօսքի ազատութեան դէմ»: Ռէյլ անելցուցած է. «դատավճիռը

անտեսած է «Դրախտի փաստաթուղթեր»-ու հետաքննութեան ճշմարտութիւնը եւ կրնայ ճշիչ ազդեցութիւն ունենալ Թուրքիոյ մէջ մնացեալ մամուլին վայելած ջնջին ազատութեան վրայ: Այս անարդար դատավճիռը կայացուած է արդարացի եւ ճշմարիտ լրագրութիւնը լռեցնելու համար: Ուրիշ ոչինչ: ICIJ կ'ողջունէ Փելին Ունքերի խիզախ եւ ճշմարիտ հետաքննութիւնը եւ կը դատապարտէ Թուրքիոյ նախագահ Ռեճեպ Թայյիպ Էրտողանի բռնակալ իշխանութեան ներքոյ լրագրողական ազատութեան այս վերջին սահմանափակումը»:

«Լրագրողներ առանց սահմաններու» կազմակերպութեան 2018-ի Աշխարհի ազատ մամուլի ցանկին վրայ, Թուրքիա՝ 180 երկիրներու շարքին, գրաւած է 157-րդ դիրքը: Այդ կազմակերպութիւնը Թուրքիան բնութագրած է իբրեւ՝ «մասնագետ լրագրողներու համար աշխարհի ամենէն մեծ բանտը»:

ՍՈՒՐԻՈՅ ՀԱՅ...

Սկիզբ՝ էջ 16

Նելով Սփիւռքի սիրտը հանդիսացող «Սուրիոյ Հայ Համայնքի Պատմութիւնը 1946-1970 թթ.»։ Աստուած առատապէս թող օրինէ զինք եւ յաջողցնէ ծրագիրները»:

Սրբազան Հայրը գնահատեց սիրար Լեւոն Շառոյեանի ներկայացումը եւ դիպուկ ընդգծումները, որոնք ընդհանուր պատկեր մը տուին տարուած աշխատանքին շուրջ:

Շնորհանդէսի աւարտին տեղի ունեցաւ աւանդական գինեծօնի արարողութիւնը: Ներկաները ջերմ ծափողջոյններով շնորհաւորեցին հեղինակը՝ մաղթելով նորանոր նուաճումներ: Ձեռնարկը աւարտին հասաւ «Պահպանիչ» աղօթքով:

Ներկաները առիթ ունեցան գիրքէն օրինակներ վերցնելու: Հասոյթը, հեղինակին առաջարկով տրամադրուեցաւ «Դպրոց» հիմնադրամին:

«ԳԱՆՁԱՍԱՐ»

ՊԱՇՏՈՆԱԹԵՐԹԻ ԱՆՁՆԱԿԱԶՍ

- Խմբագիր՝ Զարմիկ Զիլվերշեան-Պօղիկեան
- Սրբագրիչ՝ Չեփիւռ Պապիկեան-Աւագեան
- Ձեւաւորող՝ Յովսէփ Զալոյլեան
- Գրաշար՝ Անի Թոփալեան-Սարուխան
- Արաբերէն լուրերու թարգմանիչ՝ Մարէն Պապեան
- Կայքէջի պատասխանատու՝ Քրիստ Խրոյեան
- Լուրերու պատասխանատու՝ Շաղիկ Սրուբեան-Թիթիգեան
- Հաշուապահ՝ Սեւակ Կիլվանեսեան

- Ծանուցողներէն եւ աշխատակիցներէն կը խնդրուի ծանուցումներն ու յօդուածները խմբագրատուն ուղարկել ամենէն ուշը Երկուշաբթի օրերը:

- Նախընտրելի է յօդուածներն ու թղթակցութիւնները ուղարկել գրաշարուած:

- Խմբագրատուն ուղարկուած նիւթերը, հրատարակուին կամ ոչ, չեն վերադարձուիր:

- Խմբագրութեան վերապահուած է ստացուած յօդուածներու հրատարակելու կամ չհրատարակելու որոշումը:

- Ձեր ծանուցումներն ու յայտարարութիւնները կարելի է հրապարակել «Գանձասար»-ի տպագիր տարբերակին եւ կայքէջին միջոցով:

021 2110 958 — www.kantsasar.com

kantsasarweekly@hotmail.com

www.facebook.com/kantsasar

Ռաֆֆի Միլախեան

ՄԱՐԶԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՏԵՂԱԿԱՆ

Եթէ Կ'ուզես Դառնալ Ախոյեան՝ Խումբիդ Միացուր Ալիսիա Մակարեան

Վերջին տասնամեակին Սուրիոյ պասքեթի ախոյեանութեան մէջ Ալիսիա Մակարեանի անունը յաճախ յիշուեցաւ երկրի եւ արաբական աշխարհի լաւագոյն խաղողներու ցանկին մէջ: Ան իր խումբին հետ արժանացաւ Սուրիոյ ախոյեանութեան մէկէ աւելի բաժակներու: ՅԱՄՄ-ի Յալէպի աղջկանց խումբի նախկին խաղող Ալիսիա Մակարեան, որ վերջին քանի մը տարիներուն ընթացքին մաս կը կազմէր Դամասկոսի «Ուսիտ» խումբին, այս տարեշրջանին, փոխելով իր տարագը, միացաւ դրացի «Սաուրա»ին: Ալիսիայի համար սովորութիւն դարձաւ ախոյեանութիւնը՝ իր յաղթարշաւին փայլուն էջ մը պարգեւելով: Ան իր նոր կազմին հետ տիրացաւ Սուրիոյ Հանրապետական աղջկանց բաժակին՝ աւարտական մրցումին 72 - 51 արդիւնքով պարտութեան մատուցելով «Զասիուն»ը: Յիշենք, որ Ալիսիա ՅԱՄՄ-ի խումբին հետ արժանացաւ Աղջկանց կրտսերներու խումբի Սուրիոյ ախոյեանութեան, գրաւեց նաեւ Արեւմտեան Ասիոյ երրորդ դիրքը:

ՀԱՅԿԱԿԱՆ

Ալեքս Մագալլանես Գանձասար-Կապանի Խաղող Դարձաւ

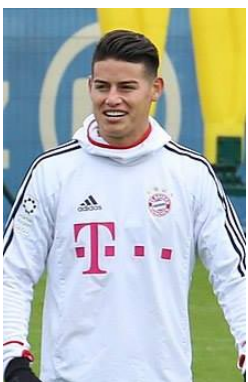
«Գանձասար-Կապան» ակումբի մամլոյ ծառայութիւնը յայտնեց, որ կենդրոնական պաշտպան Ալեքս Մագալլանես կապանեան խումբին հետ պայմանագիր ստորագրած է: Համաձայնագիրը նախատեսուած է 1 տարուան համար: Մագալլանեսի վերջին ակումբը եղած է փերուական «Ատլետիքո Զրաուն»ը: Աշոտ Բարսեղեանի կազմը լաւագոյն խումբի մրցումներուն փուլը աւարտեց 7-րդ դիրքը գրաւելով, ապահովելով 22 կէտ:

ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ

Արսենալ Կը Ծրագրէ Խամես Բոտրիկետը Պահանջել

Գերմանական «Պելտ» մարզական թերթը յայտնեց, որ լոնտոնեան Արսենալը մօտէն հետաքրքրուած է ակումբի ջոլմայիացի կիսապաշտպան Խամես Բոտրիկետով: Ըստ թերթին, նախքան այս ամսուան աւարտը, Արսենալ կ'ուզէ իր խումբին միացնել Բոտրիկետը: Պայերն անոր փոխարէն կը պահանջէ տարեկան 7 միլիոն եւրօ, այսինքն՝ նոյն այն գումարը, ինչ որ անիկա կը վճարէ Ռեալ Մատրիտին, որուն կը պատկանի մարզիկին իսկական ստորագրութիւնը: Աւելցնենք, որ ջոլմայիացի խաղողը 2017-ի ամրան միացաւ Պայերնի: Պայմանագրութեան մէջ յիշուած է, որ եթէ գերմանական ակումբը կ'ուզէ անոր ստորագրութիւնը ունենալ, Ռեալին պէտք է վճարէ 42 միլիոն եւրօ:

Ռոնալտո Իւլվենթուսի Հետ Իր Առաջին Բաժակին Տիրացաւ

Սեուտական Արաբիոյ ժետտէ քաղաքին մէջ տեղի ունեցաւ Իտալիոյ ֆութպոլի գերագոյն բաժակի մրցաշարքին աւարտական մրցումը՝ Իւլվենթուս ընդդէմ Ա. ՍԷ. Միլանի: Հանդիպումը աւարտեցաւ Իտալիոյ գործող ախոյեան Իւլվենթուսի յաղթանակով՝ 1-0 արդիւնքով: Մրցումին միակ կողմը 61-րդ վայրկեանին նշանակեց Զրիսթիանօ Ռոնալտո: Ան իր նոր խումբին

ՄԱՐԶԱԿԱՆ ԴԵՄԵՐ

ՍՈՒՐԻՈՅ ԵՐԿԱՐ ՏԱՐԻՆԵՐՈՒ ԱՆՈՅԵԱՆՈՒՅԻՆ

Պատրաստեց Պետիկ Աշոտեան

Սուրիոյ եւ յատկապէս Հալէպի մարզական կեանքին մէջ հալէպահայութիւնը նկատառելի ներդրում ունեցած է: Հայկական ակումբներ, ինչպէս նաեւ մարզիկներ յաճախ Սուրիոյ ախոյեան հանդիսացած են: Հայ մարզիկներ իրենց անունը ոսկեայ տառերով արձանագրած են Սուրիոյ մարզաշխարհի պատմութեան մէջ:

Սուրիոյ աղջկանց թենիսի պատմութեան մէջ Մարի Մուրատեան կը համարուի ամենէն փայլուն աստղերէն մէկը: Մարին մանկութեան կամ պատանեկան տարիքին չէր որոշած թենիսի մասնագիտացած խաղող ըլլալ, ան այս որոշումը առած էր 25 տարեկանին, երբ իր միակ մարզիչը՝ Աբրահամ Զէյնէնը, որ Մարին եւ բոլոր թենիս խաղողներուն կողմէ կոչուած էր՝ Սուրիոյ թենիսի հայր, - քաջալերած էր Մարին, որպէսզի թենիսի խաղին հետեւի:

1971-ին Սուրիոյ մէջ տեղի ունեցաւ թենիսի աղջկանց ախոյեանութեան առաջին մրցումը, որուն ախոյեանու-

թիւնը խլեց Մարի Մուրատեան: Յաջորդող տարիներուն Մարին մէկէ աւելի անգամներ դարձաւ Սուրիոյ ախոյեան:

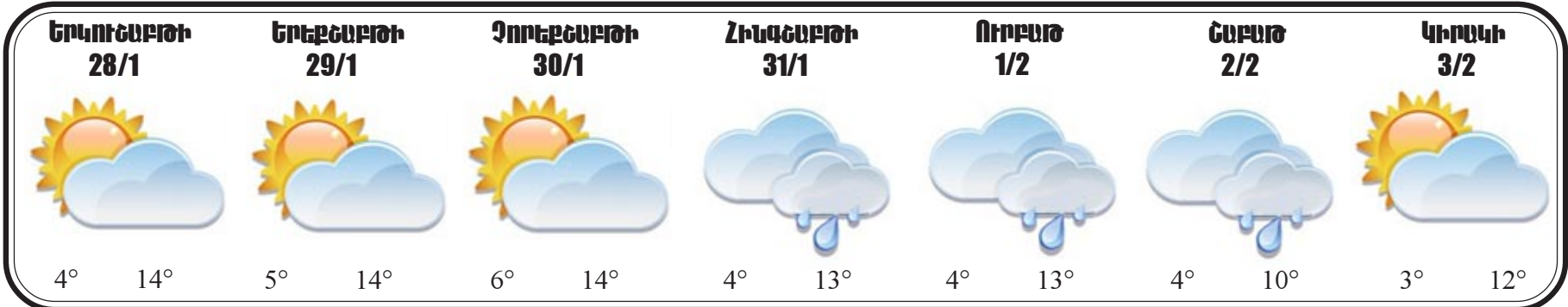

Մարի եղած է եւ կը մնայ օրինակելի տիպար մը բոլոր այն երիտասարդներուն համար, որոնք իրենց մանկութեան եւ պատանեկութեան օրերուն հեռու մնացած են մարզանքէն, սակայն միշտ ալ փափաք ունեցած են մարզիկ դառնալու... Մարիի օրինակը ինքնին կը հաստատէ, որ տարիքը պարզապէս թիւ մըն է, որ երբեք չի խոչընդոտեր ռեւէ երիտասարդի մասնագիտացած մարզիկ ըլլալու նկրտումներուն ու յառաջընթացին... Կարելորդ նպատակ ունենալն ու մարզուիլն է:

Մարին Սուրիոյ անունով մասնակցած է նաեւ միջազգային մրցումներու: Հալէպի մէջ ան տարիներ շարունակ մարզած է հարիւրաւոր հայ պատանիներ եւ երիտասարդներ: Եղած է նաեւ Ազգ. վարժարաններէ ներս մարմնամարզի ուսուցչուհի եւ իր աշակերտներէն շատերը քաջալերած մասնագիտանալու իրենց նախասիրած մարզանքին, յատկապէս պասքեթի եւ թենիսի մէջ:

հետ տիրացաւ առաջին բաժակին: Ա. ՍԷ. Միլան մրցումի վերջին քսան վայրկեանը շարունակեց տասը մարզիկով, երբ միջնապահ Ֆրանք Զեսիէ կարմիր քարտ մը ստացաւ: Յայտնենք, որ սա 8-րդ անգամն է որ Իւլվենթուս կը տիրանայ տոյն տիրողսին եւ կը դառնայ մրցանակակիր:

«ՍՈՒՐԻՈՅ ՀԱՅ ՀԱՄԱՅՆԵՔԻ ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆԸ 1946-1970 ԹԹ.» ԳԻՐՔԻՆ ԸՆՈՐՀԱՆՈՒՄԸ

Պատմությունը անցեալին մեջ չի սահմանափակուիր, միայն յիշողութիւն թարմացնելու չի ծառայեր, պարզապէս դէպքեր եւ դէպքեր լուսարձակի տակ չ'առնէր, այլ՝ հոգեմըտաւոր արժեքներուն գանձարանը կը բանայ եւ կեանքի բազմաբնոյթ մարգերուն պատկերը կը ներկայացընէ, որպէսզի այսօրուան մարդը հաղորդ դառնայ անցեալին, ներկան արժեւորելու եւ ապագան կերտելու տեսլականով:

Աշխարհատարած հայ համայնքները հարուստ անցեալով եւ յիշարժան անցուդարձերով յատկանշուած են: Այս իմաստով Սուրիոյ հայ համայնքը գաղութներու պատ-

մութեան մեջ ինքնուրոյն տեղ ունի ինքնահաստատման ընթացքով, հայակերտման պայքարով եւ խօսուն երթով: Ուստի, պատահականութեան արդիւնք չէ հալէպահայ մտաւորական եւ երկարամեայ հայերէնաւանդ ուսուցչուհի դոկտ. Անի Ֆիշենկճեանի հեղինակած «Սուրիոյ Հայ Համայնքի Պատմութիւնը 1946-1970 թթ.» հատորը:

Արդարեւ, հովանաւորութեամբ Բերիոյ Հայոց Թեմի Առաջնորդ Գերշ. Տ. Շահան Սրբ. Արք. Սարգիսեանի, Ուրբաթ, 18 Յունուար 2019-ին, երեկոյեան ժամը 7:00-ին, Ս. Աստուածածին եկեղեցւոյ ներքնասրահին մէջ տեղի ունեցաւ դոկտ. Անի Ֆիշենկճեանի գիրքին շնորհանդէսը:

Ներկայ էր Առաջնորդ Սրբազան Հայրը, վերապատուելի համայնքապետը, Արիի. Գերապայծառին ներկայացուցիչը, ՀՀ Հալէպի Գլխաւոր Հիւպատոսը, Սուրիոյ խորհրդարանի երեսփոխան Ժիրայր Ռէիսեան, քահանայից դասը, ազգային վարչութեան անդամներ, միութիւններու ներկայացուցիչներ եւ գրասերներու հոծ բազմութիւն մը:

Օրուան բեմավարն էր Արժ. Տ.

Տաթև Ա. Քիւյ. Միքայէլեան: Ան բացման խօսքով դիտել տուաւ, որ Մեծի Տանն Կիլիկիոյ կաթողիկոսութեան գահակալ Արամ Ա. Վեհափառ Հայրապետը 2019 տարին հռչակած է «Հայ Մամուլի Տարի»: Այս իրողութենէն մեկնելով քահանայ հայրը ըսաւ. «Ուրախութիւն ունինք յայտա-

րարելու, որ Բերիոյ Հայոց Թեմի Առաջնորդ Գերշ. Տ. Շահան Սրբ. Արք. Սարգիսեան առաջին արձագանգողը եղաւ Վեհափառ Հայրապետի կոչին, նախաձեռնելով եւ հովանաւորելով հայ մամուլի տարուան առաջին ձեռնարկը՝ այս երեկոյի շնորհանդէսը»:

Ապա հրաւիրուեցաւ հալէպահայ վաստակաւոր մտաւորական եւ հայերէնաւանդ ուսուցիչ տիար Լեւոն Շառոյեան, ներկայացնելու «Սուրիոյ Հայ Համայնքի Պատմութիւնը 1946-

1970 թթ.» հատորը: Շառոյեան հեղինակին՝ դոկտ. Անիին կրթական եւ ուսումնասիրական վաստակին անդրադարձաւ, այնուհետեւ վերլուծական եւ քննական մօտեցումով ներկայացուց գիրքին բովանդակութիւնը: Ան ըսաւ. «Ֆիշենկճեանի յորուածներուն կարելի է հանդիպիլ շատ մը գրական հանդէսներու մէջ: Անոնք մասնաւորաբար պատմական նիւթեր կը ներկայացնեն: Վերջերս Անին նորագիտ պատեհութիւն ունեցաւ պատմական պրպտումներ կատարելու: Նոր լոյս ընծայուած այս հատորը արթնաբարձիկական ծանօթագրութիւններու մէկտեղում է: Բազմաթիւ մեջբերումներուն ընդմէջէն կը տեսնենք ընդարձակ տեղեկութիւններ գանազան հեղինակներէ: Հարկ է նկատի առնել թէ դոկտ. Անին վերլուծութեան իր սեփական ոճը ունի»: Շառոյեան գիրքին գլխաւոր նիւթերուն հպանցիկ ակնարկով մը յայտնեց, որ անոնք ուրուագիծն են քառորդ դարու Սուրիոյ Հայ Համայնքի պատմութեան, թէեւ ոչ ամբողջական: Ան հետեւեալ ենթաբաժանումները լուսարձակի տակ առաւ.

Ա. - Սուրիոյ համայնքը առաջին աշխարհամարտի նախօրեակին,

հայութեան իրավիճակը եւ պարզուած կացութիւնը:

Բ. - Սուրիահայ համայնքը երկրի անկախութենէն ետք: Գիրքին առանցքը կը կազմէ այս բաժինը որ կը խօսի կրթական համակարգին ունեցած վերիվայրումներուն մասին, որ հետագային բարուք լուծման յանգած է:

Գ. - Ներգաղթը 1946-1948, ապա 60-ական թուականի մեղմ գաղթը:

Դ. - Սուրիահայութիւնը 1958-էն մինչեւ 1965, ժամանակահատուած մը, որմէ կարելի է քաղել հետաքրքրական տեղեկութիւններ:

Ե. - Սուրիահայ մշակութային կեանքը, որ ամբողջ Սուրիոյ տարածքին մէջ գործող դպրոցներու եւ կիրակնօրեաներու մասին կը խօսի, ինչպէս նաեւ թատերական, գրական, երաժշտական եւ մամուլի ասպարէզին հետ առնչուած ամփոփ տեղեկութիւններ կը փոխանցէ:

Տիար Շառոյեան գիրքին մէջ տեղ գտած պատմական կարեւոր մատնանշումները, հեղինակին յիշատակած վիճակագրական տուեալները եւ Սուրիոյ հայ համայնքին ինքնահաստատման ճիգերը ներկայացնելով, հեղինակին ուսումնասիրած ժամանակահատուածը նկատեց ինք-

նահաստատման եւ հայապահպանման փուլ:

Բեմ հրաւիրուեցաւ Սիրուն Պեմեզեան գիրքէն բաժին մը ընթերցելու:

Բեմավար քահանայ հայրը դոկտ. Անի Ֆիշենկճեանի մասին կարդաց բազմավաստակ մտաւորական Երուանդ Փամպուքեանի վկայութիւնները, որոնք դրական մտածումներ կը դրսեւորէին եւ լրջախոհ մտաւորականի կերպարը լաւագոյնս կը նկարագրէին:

Սրտի եւ երախտագիտութեան խօսք արտասանեց հեղինակը, ան իր գիրքի պատրաստութեան ուղին պարզելով դիտել տուաւ, որ հետեւողական ճիգերու եւ երկարաշունչ ուսումնասիրութիւններու բարերար արդիւնքն է այս հրատարակութիւնը: Դոկտ. Անին ըսաւ. «Արիւնքը պրպտելով, հաւաստի արթններու դի-

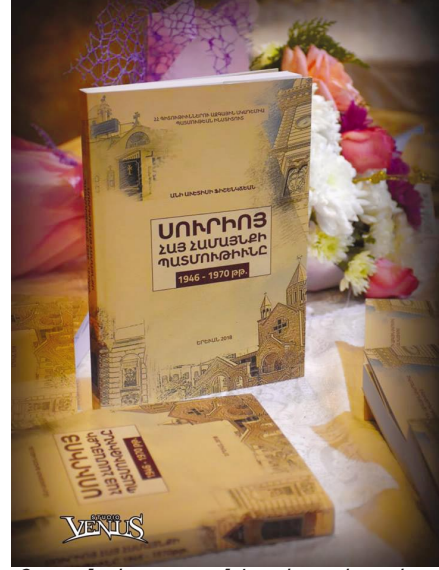
մելով, մամուլէն եւ փաստաթուղթերէն տեղեկանք մէկտեղելով, Նոյնիսկ շրջաններ այցելելով փորձեցի գիտական աշխատանքի լծուիլ, որպէսզի Նոր հորիզոններ բացուին եւ խոչընդոտներ յաղթահարուին: Ուստի, կարելի եղաւ «Սուրիոյ Հայ Համայնքի

Պատմութիւնը 1946-1970 թթ.» հատորը լոյս աշխարհի ընծայել: Յատուկ շնորհակալութիւն Շահան Սրբ. Արք Սարգիսեանին, որուն անմիջական ցուցմունքները եւ օգտաշատ խորհուրդները աջակցութեան գործնական միջոցներ էին: Շնորհակալութիւն Պարտումեան եւ Ֆիշենկճեան ըն-

տանիքներուն, Սոնիա Գարրիէլեանին, Նաեւ բոլոր անոնց, որոնք քաջալեր հանդիսացան գիրքի լոյս ընծայման»:

Առաջնորդ Սրբազան Հայրը իր օրհնութեան եւ գնահատանքի խօսքը արտասանելով ըսաւ. «Այսօրուան ընտրանի ներկայութիւնը պերծախօս ապացոյցն է համայնքին հոգեւոր արժեքներուն գիտակցութեան: Ժամանակակից պատմութիւնը մշակելը դժուար գործ է: Նմանօրինակ աշխատանք ձեռնարկելը կ'ենթադրէ յանդձնութիւն, քաջասիրտ կեցուածք եւ նպատակասլաց միտք:

Բազմաազգար նիւթեր սերտելը, ստուգելը եւ ապա մէկտեղելը համբերութեան կը կարօտի: Ուրախալի է այսօրուան բարեպատեհ շարժառիթը: Հալէպահայ մտաւորական դոկտ. Անի Ֆիշենկճեան, երախտարժան գործ կատարած է՝ ներկայաց-
հտրեն Քիւյ. Պերթիզեան
Շար. 19 14